

talaia

agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

GENER-FEBRER-MARÇ 97
REVISTA D'EXCURSIONISME

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

MECN-I

INFORMÀTICA, OFIMÀTICA
I MECANOGRÀFIA

CASH & CARRY

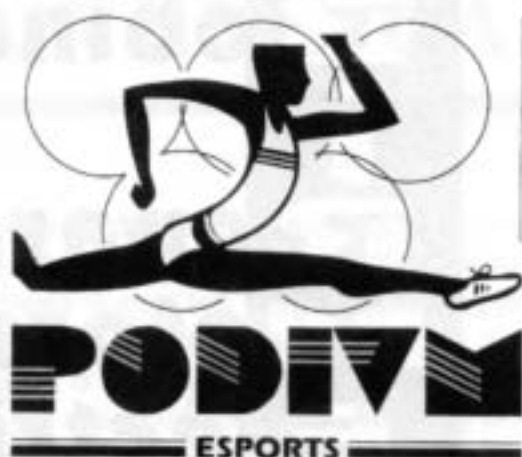
GRUP DATA LOGIC

CONCESIONARI OFICIAL

EPSON **COMPAQ** TOSHIBA

C/. de l'Aigua, 14
Telèfon 814 12 96

08800 Vilanova i la Geltrú

**LA TEVA PASSIÓ: ELS ESPORTS I L'AVENTURA...
I LA NOSTRA: SATISFER-TE**

Av. Tarragona, 58 - Tel. 890 21 93
La Parellada, 53 - Tel. 892 22 33
Vall del Castell, 16 - Tel. 890 36 51
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES

Rambla Principal, 15 - Tel. 814 42 31
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**VENDA A
L'ENGRÓS I
AL DETALL**

- Cosmètica natural
- Crioteràpia
- Termoteràpia
- Aromateràpia
- Olis essencials
- Olis de massatge i bany
- Olis vegetals d'ús cosmètic
- Higiene del cos
- Colònies i perfums
- Destil·lats
- Regals artesanals

*Totes les nostres línies estan
destinades tant al professio-
nal com a l'usuari*

*Es munten cistelletes al seu gust
• Pressupost sense compromís*

**c/. Jardí, 114 (darrera de l'Institut) - Tel. i Fax 815 29 78
08800 Vilanova i la Geltrú**

Bobinatges **i** **R**eparacions **M**otors **E**lèctrics

S.
L.

- Reparació de bombes elevació d'aigua
- Reparació de maquinària electro-portàtil (taladres, esmoladors, martells...)
- Venda de recanvis i accessoris
- Servei oficial Black & Decker
- Servei oficial Makita

c/ Aigua, 4 - Tel. 893 00 11 - VILANOVA I LA GELTRÚ

VIDRES VILANOVA
route

CRISTALLS I VIDRES PLANS
DE TOTA CLASSE
FUSTERIA D'ALUMINI

EXPOSICIÓ
FARI GARI, 26
TEL. 893 87 07

mampares
bany i dutxa

VENTIKLAR®

2S Cesana spa

MABELUX

d uehban

ORIGINAL DUSCHOLUX

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

**LLOGUER DE CARAVANES
TEMPORADA D'HIVERN**

Distribuidor oficial:

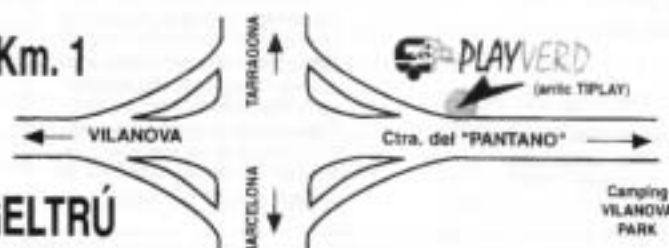

CARAVANES DE 4/5 PLACES AMB CALEFACCIÓ

Ctra. de l'Arboç, Km. 1

Tel. 814 13 70

VILANOVA I LA GELTRÚ

Camping
VILANOVA
PARK

CARAVANES I REMOLCS, NOUS I D'OCASIÓ
ACCESSORIS I RECANVIS
TALLER DE REPARACIÓ I MANTENIMENT

INSTAL·LACIÓ D'ENGANXALLS
PÀRQUING

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

GENER - FEBRER - MARÇ 97

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Butí i Papiol

SECRETARI

Lluís Forgas i Serra

REDACCIÓ

Secció de Cultura

DIRECCIÓ

Josep Blanes

EDICIÓ

Blanca Forgas
Joan Flaventós

MAQUETA

Josep Blanes

PUBLICITAT

Víctor Castro

Foto portada:

Serra del Cadí. Una cordada ha arribat al capdamunt de la Canal de l'Ordguer.
Vist de la sortida de la canal "Sàbat".
Foto: Joan Toledano

COL·LABORADORS

Vicenç Carbonell
Toni Sagarra
Salvador Butí
M. Carme Barceló
Joan Sivil
Antoni Ordovàs
Josep M. Also

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopart
Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Noya
Tel. 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL

B-24.619-90

PREU DE VENDA

500 PTA

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

SUMARI N° 255

- 5 EDITORIAL
Equip de Redacció
- 6 9a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA
Antoni Sagarra
- 13 EL GEL I LA NEU DEL CADÍ
Joan Toledano
- 17 LA 39a MARXA SOCIAL PER DESCRIPCIÓ
Antoni Sagarra
- 18 CLASSIFICACIONS DE LA 39a MARXA SOCIAL
Comissió de Marxes
- 26 LA NETEJA DE LA COVA DE LA MERLA
Xavier Parera
- 27 Abadies occitanes (20)
MOUSTIERS
Salvador Butí
- 30 CORREDOR NORD DEL CASAMANYA
Andreu Ferrer
- 33 SALVEM 'ELS COLLS-MIRALPEIX'
Ignasi Puig - A.P.M.A.
- 34 EN EL CENTENARI DE L'ESPELEOLOGIA CATALANA
Antoni Ordovàs
- 38 CRÒNICA DEL COTARRO TALAÏENC
Equip de Redacció
- 41 El «hobby» d'aquest hivern (27)
CONSTRUCCIÓ I HISTÒRIA DEL COL·LEGI SAMÀ -2
Joan Lluís Sivil
- 44 VIA ALFA-CENTAURE o La grinyolada de la sortida
Joan Toledano
- 46 COM ANEM DE BRUIXES?
Vicenç Carbonell
- 47 GR-1: Del Montsec al Golf de Roses
CAPOLAT-L'ESPUNYOLA-AVIÀ
Agustí Poch
- 49 GR-1: Del Montsec al Golf de Roses
AVIÀ-GRAUGÈS-OLVAN
Josep Blanes
- 52 GR-1: Del Montsec al Golf de Roses
OLVAN-ST.ANDREU DE SAGÀS-MOLÍ DE CAN VILALTA
Agustí Poch
- 55 GR-1: Del Montsec al Golf de Roses
MOLÍ DE CAN VILALTA-ST. MARIA DE LLUÇA
Josep Blanes
- 58 NOTÍCIES I COMENTARIS
Equip de redacció
- 59 COMPRO, VENC, CANVIO...!
Jordi Vidal

Quasi cada cap de setmana sortim a la muntanya, i quasi cada setmana descobrim un lloc que no coneixíem, un poble nou, un paisatge diferent.

Mira que n'és de petit el nostre país i encara no el coneixem tot! Tinc la impressió, a més, que en tornar a casa he descobert més llocs que encara no conec i la llista d'interessos excursionistes no para d'augmentar.

Per a un excursionista les possibilitats són quasi bé inesgotables, i si al nostre estricte espai nacional hi afegim els immediats veïns, quasi infinites. El Llenguadoc, la Provença, el País Valencià, etc.

Com eren ara fa 40 anys els paratges que visitem? I en fa 100 o 1000...? Alguns quasi iguals, altres han millorat, molts, però, han canviat per pitjor, però com que no tenim la referència per comparar ens sembla prou bé.

Això no passa, però, a l'entorn immediat de Vilanova. La degradació ha estat intensa i sobretot als últims anys, i el que és pitjor, es perfila més intensa encara.

El nostre paisatge immediat s'ha transformat totalment els darrers temps i probablement els propers anys seran els pitjors.

Podem evitar-ho, podem mantenir els pocs espais que ens queden en un estat acceptable i protegit.

Per exemple, no valdria la pena salvar Els Colls?

editorial

*Fent
camí*

LA 9a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA G.

Un tomb fins al Corral de l'Apotecari i tornada pel Bosc de Solers

Per novena vegada ens tornàrem a reunir una bona colla d'excursionistes disposats a trepitjar els nostres camins i senderols a fi de conèixer millor el nostre terme municipal. Des de la primera edició quedà establert el darrer diumenge del mes de gener per a celebrar aquest multitudinari esdeve-

niment i hom no ha cregut necessari modificar-lo; així, doncs, el passat dia 26 de gener ens agrupàrem 350 vilanovins a la remodelada plaça Font i Gumà, bell indret geltrunenc expressament escollit per donar a conèixer la imatge exterior de la portalada que s'ha tornat a obrir, disposats a reviu-

aquelles satisfaccions que ens motiven a participar-hi.

La idea d'apropar-nos al Corral de l'Apotecari es venia arrossegant des de feia algunes edicions. Calia anar-hi de dret sense necessitat d'haver de creuar gaires vegades la carretera. Tampoc podíem ajomar-

Concentració de caminaires davant el Castell de la Geltrú. Foto: F. Casas

El punt culminant de la sortida de la 9a Caminada. Foto: F. Casas

Petit embolic davant l'Aranyà per agafar el bon camí al torrent del Llimonet. Foto: F. Casas

Travessant la carretera de Vilafranca (C-244) mentre la Guàrdia Urbana talla el trànsit. Foto: F. Casas

La concentració, per esmorzar, a la Masia de Santa Magdalena. Foto: F. Casas

la perquè el trauc de l'autopista n'hauria dificultat encara més l'aproximació, àdhuc temíem fins a darrera hora que les obres d'execució d'aquesta barrera física i acústica ens fessin variar substancialment l'itinerari previst. Així i tot, les obres realitzades durant la darrera setmana encara ens obligaren a fer una marrada d'un centenar llarg de metres.

Vàrem pensar que molts vilanovins es preguntarien on carai era el Corral de l'Apotecari. Molts tot just n'havien sentit a parlar alguna vegada, d'altres identificaven sovint les seves ruïnes des de la carretera de Vilafranca en passar pel coll de Ferran, però no havien trobat mai l'ocasió d'anar-hi. Estàvem convençuts que podia ésser un reclam interessant que motivés una bona participació com la que vàrem assolir l'any passat, on l'organització ja havia depurat alguns defectes i considerava que havia estat l'edició més reeixida; i encara s'hi afegí la joiosa excepcionalitat de veure baixar el Foix amb un gran cabal com si es tractés d'un riu del Pirineu.

Amb aquesta intencionalitat bastírem un itinerari que s'apropava novament als vessants septentrionals del terme, a cavall entre el nostre municipi i el de Sant Pere de Ribes. Intentàrem fer-lo transitar per camins inèdits a la Caminada, evitant els forts desnivells i dotar-lo de tot l'atractiu que el nostre migrat territori és capaç d'oferir. Hi posàrem tota la il·lusió i, allà on fou necessari, hi dedicàrem diverses jornades per a netejar el camí i desbrossar a consciència un corriol antic que s'havia perdut; a la fi, cenyírem el recorregut per mesurar-lo i prendre'n el temps a fi d'oferir la més completa informació als participants.

L'excursionista vilanoví té la sort de rebre a més a més un material documental d'una vàlua excepcional que de ben segur no trobaria arreu. La qualitat d'impressió i el rigor en la seva elaboració —em refereixo al relat complementari i al mapa imprès a quatre tintes— el converteixen en unes eines valuosíssimes de consulta en els camps de la investigació, la ciència i la cultura. Difícilment pot oferir-se un material, recopilable des

de la primera edició, que aporti un conjunt de dades interessants tan pel seu contingut com per l'abast del territori inventariat.

Malgrat tots aquests al·licients, hem constatat una lleu davallada en la participació que ens fa plantejar tot un seguit d'interrogants: quines qüestions no treballem prou bé perquè no augmenti o es mantingui la participació? Volem ser crítics amb nosaltres mateixos a fi de poder millorar en la propera edició; no n'hi ha prou al·ludint el mal temps que s'havia observat durant els darrers dies abans de l'excursió, o bé fer referència a la comoditat dominant i cada dia més accentuada del ciutadà que espera i desitja el descans dominical per dormir fins a exhaurir la son.

Som conscients de les nostres limitacions: no sabem informar els vilanovins en la mesura i en el moment adequat. Aquest és un problema que la nostra entitat ha arrossegat sempre...; els mitjans informatius locals tampoc oferiren gaire disponibilitat, i quan la gent llegeix el *Diari de Vilanova* es troba que ja ha decidit a nivell familiar el que s'ha de fer aquell diumenge.

A 2/4 de 9 iniciem la caminada vers la plaça del Pou i el carrer de les Sogues per anar a trobar el carrer del Llimonet i allunyar-nos del nucli urbà seguint el curs d'aquest torrent. Parem compte per creuar la Ronda Ibèrica, prosseguint vora els blocs del Grup Armanyà; travessem el torrent i passem darrere la Sinia Dionís de Carro. Ens fem en un camp ple d'endimaris i de porqueria, fruit de la vida nòmada que des de fa temps hi practiquen uns gitanos; després, per un altre camp on el dia abans han tallat tots els ametllers que conferien en aquest indret un bell atractiu. Fem marrada baixant al llit del torrent veí, el d'en Frederic; el baixador dificulta el pas a alguns participants d'edat avançada, per bé que amb l'ajuda d'alguna mà voluntària tothom supera l'entrebanc. Hom es preguntarà per què fem passar la caminada per aquests indrets dominats puntualment per la brutícia i l'inconvenient puntual que ha estat franquejar l'esmentat marge? El caminant hauria de saber i d'entendre que cada metre de l'itinerari

El pas dels caminaires per l'interior de la Masia Alonso. Foto: F. Casas

Prop del Corral de Carro, ens dirigim cap a les obres de l'autopista per travessar-les. Foto: F. Casas

Ambada a les runes del Corral de l'Apotecari. Foto: F. Casas

Cavens enllà cap a la plana Jorba i el terme de Sant Pere de Ribes. Foto: F. Casas

Concentració al Mas Montgròs. Foto: F. Casas

No tot és bonic a la Caminada. Després del bosc de la Serra, un camí ple de porqueria. Foto: F. Casas

ha estat sospesat des de diferents punts de vista fins que hom l'ha cregut prou interessant. En aquest extrem, el ciutadà vilanoví ja sap que ben aviat s'urbanitzarà aquesta zona, en tal mesura que hom ja té decidit fins i tot el nom de tots els carrers que s'han d'obrir. Calia donar a conèixer un indret tan proper al nucli urbà com també desconegut on s'aiguabarregen els dos torrents, més encara que ben aviat el territori canviarà de faísó definitivament. Altrament, ja fèiem referència en el darrer butlletí de la bufetada que representa per a la població que el govern municipal no hagi sabut il·luminar-nos d'aquest assentament ignominiós en un període tan perllongat. Hem d'oferir el que és bo i bonic del nostre terme però també, esporàdicament, creiem que convé palesar les situacions que ens poden ser desagradables, precisament per prendre'n consciència i adoptar una actitud crítica davant una manifestació de permissibilitat passiva.

Recuperem momentàniament l'asfalt davant la Unitat de Serveis Municipals per agafar un camí paral·lel a la variant fins al collet dels Crespellins. Passem davant la fàbrica de ciment blanc i entrem en els nous vials del Polígon de la Masia Barreres fins a aturar-nos davant la masia de la Torre de l'Onclet, on fem un primer reagrupament parcial, doncs amb aquesta sortida de Vilanova la corrua s'ha allargassat massa. Travessem la carretera que duu a Vilafranca i per un camí de vinya fem cap a Santa Magdalena, que acull la caminada per segon cop amb el mateix pretext d'oferir el seu espai als caminants per esmorzar. Agraïm des d'aquestes línies la bona acollida i generosa disponibilitat dels seus estadants en permetre'ns visitar també la capella.

Fem cap al Camí Ral, que seguim un tros cap a ponent, deixant-lo per torçar a la dreta cap a la Masia Alonso. Passem sota una porxada que uneix les dependències de la finca. Recuperem la senda, cap a tramuntana, i en poca estona donem la dreta al Corral de Carro just abans de travessar la incisió de l'autopista. Ens dirigim cap a la bàscula de la pedrera del Roca sense perdre la direcció per anar a trobar el fondo

de l'Apotecari. Reprenem un camí bo, suau, tranquil i senzillament agradable que remunta a poc a poc fins a l'esmentat Corral. Gaudim des d'aquí dalt d'una bona vista damunt la ciutat mentre contemplem l'enfilall de gent que hem precedit. Malgrat el reduït respai de què disposem, ens aturem una bona estona per a reagrupar-nos; l'objectiu de la caminada s'ha assolit i l'excursionista es destapa comentant les referències històriques de l'indret i la situació estratègica de l'edificació, malauradament en estat ruïnós irreversible.

Sortim per un corriol planer entre bancals erms que va a trobar l'antiquíssim camí ramader que encara avui serveix per a delimitar els dos termes veïns. Sorprèn veure l'amplada que deuria tenir atenent la separació entre els marges i, en canvi, per a fer-lo transitable, l'hem hagut de desbrossar. Manté, però, una gran bellesa ja que, situats damunt l'esquenall, ens permet veure en alguna clariana tots els estreps ponentins del Montgròs per un costat i les feixes de terra vora el Corral visitat per l'altre. Aviat ens trobem sobre el cingle de la pedrera; per defugir el perill hem recuperat un senderó perdut que menava antigament al Mas de les Catalunyes, que veiem molt remodelat davant nostre. Ha calgut un gran esforç per reobrir i netejar aquest corriol però ens ha permès defugir el moviment de terres de l'autopista i apropar-nos decididament al fressat corriol que mena al Montgròs. El seguim un tros a migdia decantant cap a llevant vers el Mas Montgròs aprofitant l'itinerari de la Marxa de l'any passat.

Ara sembla que ens allunyem massa del punt de partida; cal, però, mantenir el propòsit de defugir allò que ens ha esborrat el paisatge que mai més tornarem a veure. Ho aconseguim fent via per un bon camí, ample i planer, distret i a voltes amb un toc de bella singularitat. Just abans d'atènyer l'agregat de la Serra, sortim per la dreta del camí entrant en un bosquet deliciós i de ben segur desconegut per a la majoria. El bosc de la Serra té l'encant que altre temps podia oferir el bosc de Solers; per bé que més reduït, conté diversos viaranyys que permeten múltiples opcions per a travessar-lo.

De nou travessem les obres de l'autopista, prop de Solers. Al fons, el Montgròs. Foto: F. Casas

Prop de la masia de la Serra travessem una de les pinedes més importants del Garraf. Foto: F. Casas

La Caminada es reflecteix en un petit estany anant cap a Solers. Foto: F. Casas

Afortunadament, la memòria s'alimenta d'aquestes delícies minúscules. Entre vinyes i altres espais boscosos, el paisatge es manté força atractiu fins al bosc de Solers. Hem travessat l'autopista, buida i silenciosa encara, vora la carretera de Ribes. A Solers ens agrupem tots, ocasió que aprofitem per a fer les tradicionals fotografies de grup amb el rerefons de la finca.

La tornada havia creat seriosos problemes a l'organització; defugir els vials de gran abast no era gens fàcil. A la fi fou en Lluís Daviu qui ens oferí la proposta que donàrem per bona: un retorn inèdit immers en un paisatge canviant, desconcertant sense sorpreses, poc més llarg però passatger i que ensems defugia els passos rodats. Aquest itinerari aprofita un tros de la coneguda Rambla de Solers; ens acosta al torrent de la Puça i a l'aiguabarreig d'aquest amb el de la Plera, vora la partida coneguda amb el nom de la Carbonella. Esquiva per sota la carretera d'enllaç que duu a Vilafranca i també la Variant C.246 vora el Pont del Griffi. La carretera vella de Solers ens acosta fins a la Creu d'en Xiribí, lloc on havíem pensat acabar la Caminada d'enguany.

La Junta de l'Entitat valorà que seria millor celebrar el tradicional vermut davant l'estatge social aprofitant el recent empedrat del carrer, i així es va fer. Una llarga estona de relaxada conversa entre participants, majoritàriament valorada de manera molt positiva. El bon dia hi ajudà força, el compliment estricte de l'horari previst en una caminada no gaire curta —propera als quinze quilòmetres—, també.

La Caminada s'acosta a la desena edició; hem de fer mèrit a l'arrodonida xifra que s'escaurà l'any vinent i ho haurem de celebrar amb joia i il·lusió per haver aconseguit un decàleg sense modificar l'esperit inicial: posar el més profund esperit excursionista al servei de la nostra població, la que més estimem malgrat els seus defectes i les seves mancances. Els recursos que ofereix el nostre terme s'esgoten si no volem fer-nos repetitius, i no seria gens forassenyat tancar un cicle l'any vinent, possiblement, per regenerar

noves idees que permetessin l'inici d'un foc nou basat en uns altres reptes i uns altres objectius. De moment, la propera edició voldria acostar-nos al Pic de l'Aliga —salvant l'obstacle del desplaçament col·lectiu a Canyelles— i acabar de trepitjar uns quants indrets i masies que encara se'ns han escapat; em refereixo al fondo del Teixidor, el Punt de Mitjotes, Les Mesquites, Mas Coloma, Mas Baró, Can Brunet, etc.

La Novena Caminada és història, una història rica perquè ens ha permès difondre els camins, les masies i els racons més amagats del nostre municipi als nostres veïns

—no solament socis—, de manera que n'hem pogut conèixer el passat i el present i fer-nos també una idea de cap a on va el futur. Hem ofert la possibilitat de caminar observant, és a dir, introduir en l'existència personal estímuls nous. Assumim que sense la vostra valuosa participació ben poca cosa hauríem aconseguit tots plegats; és amb l'equilibri d'aquest binomi que poden plantejar-se nous reptes que ens permetin veure un futur més esperançador per seguir aprenent a viure la natura. Gràcies, en nom de l'Entitat, a tots els participants i fins l'any vinent.

Antoni Sagarra i Mas

Travessant les vinyes properes a Solers, de camí cap a Vilanova. Foto: F. Casas

La Caminada s'ha acabat. Un bon tragué de vi a l'arribada. Foto: F. Casas

La Caminada Popular es fa retratar davant de Solers. Foto: F. Casas

Concentració al bosc de Solers. Foto: F. Casas

Apertiu ofert per la Talaià davant del seu local. Foto: Carles González

*Activitat
d'escalada
i alta
muntanya*

EL GEL I LA NEU DEL CADÍ

Això també és passar-s'ho bé

—Hola, Ramon, com esteu?

Des de l'accident anant al campament d'hivern quasi no ens havíem vist.

—Bé, la «furgona» encara no està reparada.

—Doncs no tingueu manies, i si voleu sortir muntem alguna cosa, que per això estem els companys.

Aquest és l'inici d'una conversa que conclou a fer una sortida al Cadí.

Divendres 21 de març, primer cap de setmana de primavera. Carreguem totes les eines d'hivern, el Ramon, la Núria i jo i ja dormim a Estana. Com que la nit és bona i és prou tard, no muntem la tenda i fem un bivac que a les sis del matí del dissabte ens rep amb una glaçada prou simpàtica.

Volta al sac, rumiada per sortir, i el dia que ja despunta. Escalfar aigua, menjar això que no hi ha manera que tingui gust però

que et dóna prou energia per iniciar una jornada de muntanya.

Han caigut els minuts i a dos quarts de vuit encarem el camí cap al Prat del Cadí, que és el lloc on decidirem quina canal afrontem. En arribar a aquesta esplanada ja ens col·loquem els grampons i les eines d'encordada, posem a mà els elements per assegurar-se i ens decidim per la **Canal de l'Ordiguer**, una ascensió de prop de 400 metres de desnivell amb

Serra del Cadí. Vista general de les canals. Foto: Joan Toledano

SERRA DEL CADÍ CANAL DE L'ORDIGUER

SERRA DEL CADÍ CANAL DEL CRISTALL

pendents màxims de 60° a la sortida però durant el recorregut entre 40 i 45°. La neu és perfecta per a l'ascensió amb grampons, dura i segura, i una quantitat de neu que cobreix els ressals i fan difícil aquesta canal.

El fet que la dormida hagi estat curta el cos ho acusa i els pendents ens passen factura, sobretot a mi; la Núria tampoc marxa amb alegria ja que va patint una petita descomposició que la fa beure més per contrarestar la deshidratació que li produeix la molèstia intestinal. Amb tot i això, a dos quarts d'una del migdia hem sortit per aquesta àeria rampa que talla la cornisa final, anant sempre el Ramon primer de corda.

Mengem, bevem i gaudim del magnífic dia, comentem com ha anat l'ascensió i ja s'han fet dos quarts de dues. Anem a buscar la baixada per la Canal del Cristall. La sortida habitual és molt àeria i

decidim agafar una variant que és més fàcil, però s'han de flanquejar uns 20 metres que donen poca seguretat per la inclinació, la neu dura i el pati que impressiona. Ens encordem i muntant una reunió amb piolet i assegurant els companys, passem amb més tranquil·litat el que després és una estable rampa fins al camí de neu que desemboca al Prat del Cadí, i d'aquí, patint per la rigidesa de les botes, per un camí esgraonat de pedres fins al nostre campament base.

Estesa de roba i material per ventilar, berenar i comentar els plans per al diumenge. Finalitzant la tarda, muntem la tenda per estar més aixoplugats de les glaçades de matinada. Ja es fa de nit. Preparem el sopar i gaudim per l'oest de la magnífica vista del cometa Hale-Bopp que ens visita aquests dies.

Després de dormir nou hores,

a les sis del matí del diumenge dia 23 ens preparem per afrontar una nova ascensió per una altra canal. La Núria no ens acompanyarà ja que, sense estar malament, creu que no es troba en les millors condicions per a una altra pallissa.

Ens encaminem de cara a aquest magnífic mur que és el Cadí pel mateix camí que el dia abans. En menys d'una hora ja som al Prat, i agafant una variant pel bosc, a l'esquerra, ens situem sota de la **canal Sàbat** després d'ascendir per un uniforme pendent de no gaire més de 30°. Mentre ens hi anem acostant ens anem animant per pujar per una variant directa en lloc de donar la volta pel primer contrafort de l'entrada.

Quan anem de cara al pas de gel, dues cordades també s'animen a seguir la nostra via, que no és extremament difícil, però el poc gruix de gel la torna delicada. El primer pas és clavar els piolets des

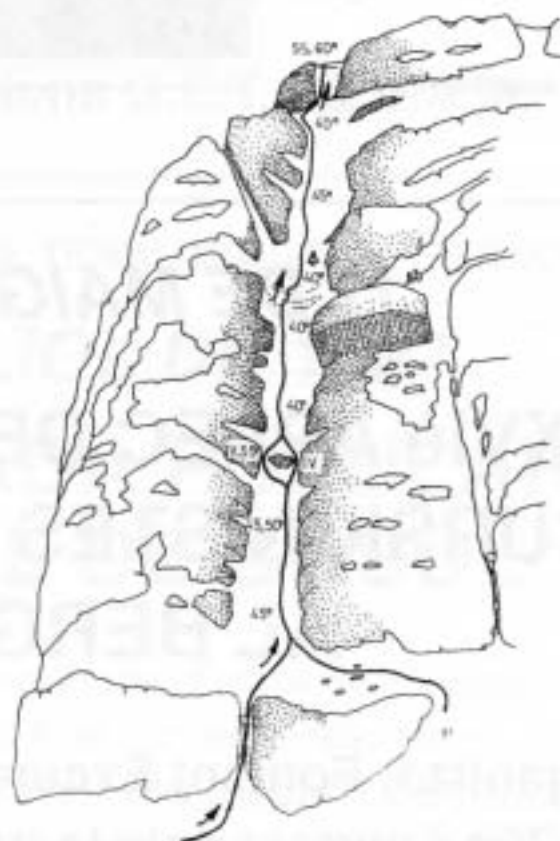
Sortida de la canal de l'Ordiguier. Foto: Joan Toledano

de la rimaia i penjats d'aquests donar un pas per iniciar ja la puntejada de grampons. Al cap de dos passos et trobes amb un bloc que pràcticament talla la continuïtat del gel, unes fissures als laterals amb gel és el punt per encastar els piolets i fent un pas de roca amb la punta dels grampons et dona un respir per encarar la neu dura amb una inclinació que no baixava de 70 a 75°. Un altre relleix i ja veus la rampa normal i un magnífic arbre per sortir de la precària reunió que el Ramon ha muntat amb els piolets però que ha suportat la tensió d'un «misto» meu en trencar-se el gel pel cop de piolet sortint del bloc del mig de la columna de gel.

Els companys de cordada de darrere, veient els nostres equilibris, decideixen anar per la ruta normal i, ja ens veurem al cim!

Animats per l'èxit jo encapçallo la cordada fins a dalt. És una canal més seriosa que la del dia anterior, però com que són rutes

SERRA DEL CADÍ CANAL SÀBAT

prou transitades la traça és clara i molt fressada, es pot dir que és una llarga filera de graons que treu nivell a l'ascensió però dóna seguretat per a un que no és un expert com jo. La sortida de la canal és molt clara i majestuosa, dreta que impressiona, però avui és el meu dia i es passa tot.

Felicitacions mútues, cada un per la part dirigida; menjar i beure i a córrer a buscar la baixada. Ja la coneixem però ens tornem a encordar pel pas d'entrada. Una vegada fet, encarem aquesta canal del Cristall que ens portarà, passant pel Prat, al final del que han estat dos dies magnífics, només enterbolits per un accident patit per una cordada en una canal. Ja hi havien arribat els bombers i ja s'acostava l'helicòpter per evacuar els ferits.

En ser testimoni o veure les operacions de rescat de companys, encara que en aquest cas no coneguts, et fa pensar sempre en la poca cosa que som dintre d'aquesta immensa meravella que és la muntanya que creiem conquerir.

Joan Toledano

Vista enrera, pujant la canal de l'Ordiguier. Foto: Joan Toledano

11 DE MAIG DE 1997

**XVIè APLEC DE VETERANS
EXCURSIONISTES DE CATALUNYA
AL BERGUEDÀ**

**Organitza: Foment Excursionista de Barcelona
75è Aniversari de la fundació de l'entitat**

*Les Marxes
d'Orientació
i de
Regularitat*

39a MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ

Cada any l'A.E. Talaia manté el repte d'acomplir la seva Marxa amb un desplegament de mitjans que la converteix en una prova única. No solament perquè és, dissortadament, gairebé l'única que es manté en el calendari sinó perquè si ha subsistit és gràcies a l'aportació de recursos que sobrepassen els límits d'allò que hom podria considerar raonable.

Apreciem des de fa uns anys un augment d'equips locals en detriment de la participació d'altres entitats excursionistes. Això és del tot

previsible donades les circumstàncies que han propiciat la desaparició de les marxes com una pràctica excursionista. Ja no cal trobar-hi culpables i val més acceptar les coses tal com són. Però, com és que la nostra marxa es manté? Hom assegura que, malgrat la facilitat i la rapidesa de desplaçar-se avui dia, hi ha una tendència a participar exclusivament en esdeveniments de caràcter estrictament local o comarcal; ho corrobora l'alta participació en altres actes de marcat aspecte popular com la Sèquia de Manresa,

l'Embardissada d'Olot, la Matagalls-Montserrat, etc.

Sigui com sigui, és veritat que en aquesta 39a edició celebrada a Olivella (16.3.97) hem tornat a assolir una molt bona participació local per bé que constatem un descens en l'àmbit social (64 equips en lloc dels 82 de l'any passat). El total de 136 equips que prengueren la sortida s'acosta molt als 142 de l'any passat a Sant Pere de Ribes, tot i que restem encara lluny dels 159 equips sortits a Canyelles el 1994. Donat que la nostra ciutat no queda

Can Suriol (Olivella). A punt de la sortida del segon tram del recorregut de la Marxa. Foto: Rosa Farriol

Una vista general d'Olivella. La sortida del tram principal de la Marxa. Foto: F. Casas

El control d'esmorzar d'Olivella. Foto: F. Casas

Equips creuant la riera per dirigir-se cap a Santa Susagna. Foto: F. Casas

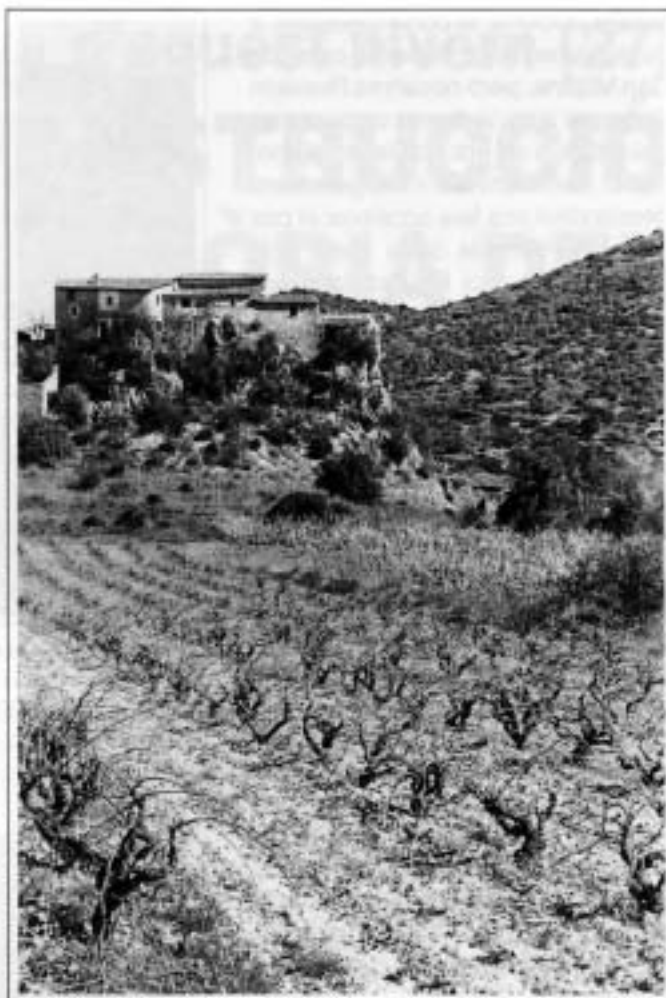
exempta de la restricció que pateix avui dia la pràctica excursionista i que per a participar-hi cal una petita dosi de dinamisme per afrontar les característiques tàctiques d'una prova com la nostra, considerem que la participació és molt bona i per això n'estem plenament satisfets. És evident, però, que ens hem esforçat darrerament en escollir itineraris dins l'àmbit comarcal, temorencs que si ens n'allunyem massa la inscripció es podria veure perjudicada.

Sabiem que la rodalia d'Olivella podia oferir un marc apropiat, amb un llegat històric interessant i uns indrets d'una atractiva vàlua paisatgística. La qüestió de lligar aquest itinerari d'una manera que minimitzés els efectes dels gravíssims incendis que assolaren el Garraf (1982 i 1994) era un desafiament un xic més que complicat; en Lluís Daviu ens tornà a oferir un recorregut ben embastat que acabàrem de retocar un cop ens adonàrem que els horaris i les distàncies eren excessius.

Vam esgotar totes les possibilitats per mantenir la solució del circuit en forma de vuit, perquè l'havíem experimentat de forma molt positiva, però a vegades el territori no s'ajusta prou a les conveniències i a la fi vam optar de forma assenyada configurant un itinerari encerclat. Ens havia satisfet això de fer sortir per separat els equips parells i senars i, malgrat aquest inconvenient, vàrem decidir donar la sortida alhora des de dos punts distanciat —senars des d'Olivella i parells des de Can Suriol— després d'haver valorat favorablement els avantatges davant els inconvenients que en resultarien. Tècnicament la solució resultà molt bona, ja que s'executà segons les previsions; en canvi, tot i que la comunicació amb el centre d'operacions d'Olivella es mantingué sempre, no aconseguíem que les butlletes arribessin a temps a la taula d'ordinadors i això influí en el retard a l'hora de notificar les classificacions provisionals i conseqüentment en el repartiment de premis. També cal esmentar que alguns equips un cop varen acabar la marxa a Can Suriol no s'interessaren per reagrupar-se amb tothom a Olivella tal com s'havia anunciat.

La curiosa formació pètria del Barret del Rector (Control). Foto: F. Casas

Una vista de la part oriental de Santa Susagna. Foto: F. Casas

En el capítol de les anècdotes, cal esmentar el dubte generalitzat que es produí davant la porta del cementiri, en part a causa potser d'una descripció poc precisa en aquest punt; el fet és que propicià una pèrdua de temps variable a molts equips, sobretot a alguns que sempre solen classificar-se molt bé i que en aquesta ocasió els llevà tota possibilitat de guanyar la prova. En un altre indret, una marxadora es trobà una targeta de marcar l'horari d'un altre equip precedent que l'havia perduda, però en notificar-ho al control següent s'adonà amb sorpresa que mentrestant ells també havien perdut la seva pel camí...

L'itinerari d'aquest any transcorria a cavall de dos municipis: el d'Olivella (Garraf) i el d'Avinyonet del Penedès (Alt Penedès), en un sector de característiques similars a la resta del massís del Garraf, amb rieres seques durant la major part de l'any. S'iniciava davant la font d'Olivella, travessant el poble per

anar a trobar les escales que davallen a la zona d'aparcament. Un camí emboscats ens permetia fer un bonic volt abans de creuar la carretera, a les envistes de Can Duran. Ressegüem una vinya i en arribar a una sinia creuàvem la riera de Begues cap al Bosc de la Marcel·la i l'olivera centenària que hi ha vora Can Muntaner. Per una senda imprecisa damunt el roquissar, fèiem cap al camí de Santa Susagna, que seguíem una estona fins arribar a unes enigmàtiques roques —alguns creuen que podria tractar-se d'un dolmen— anomenades per la seva forma el Barret del Rector (control A). El corriol esdevenia costerut i asolellat fins al collet que hi havia prop del ruïnós Mas del Rector (control B); deu minuts d'autoneutralització permetien acostar-nos a l'església romànica de Sant Pere on, malintencionadament, s'hi amagava un control de pas. Donat que el dia era molt clar, des d'aquí dalt hom va poder cop-

sar una bella panoràmica del massís i dels relleus orogràfics més importants de les dues comarques.

La descripció ens feia baixar cap al Mas Vendrell per anar a reemprendre poc després —i altre cop— el camí planer de Santa Susagna, el qual permetia observar, en el revolt de la Mola de Molí, l'estret del Trenca Portells i l'espectacular meandre que provoca la riera. A partir d'aquí davallàvem cap a la riera aprofitant una drecera on hi havia situat un altre control de pas. Per la riba dreta de la riera aviat arribàvem al pla i vàiem davant nostre, enlairat, la singular imatge del petit nucli deshabitat de Santa Susagna. Per un curt corriol ascendent aviat hi férem cap; representava un dels punts més interessants de la marxa i hom havia previst d'esmorzar-hi —potser al cap de massa estona d'haver pres la sortida— (control C). Un corriol ascendent ens menava després fins a un collet de la Serra dels Carlins, una cruïlla estratègica que permetia di-

verses opcions; la bona davallava a tramuntana fins a trobar el camí de Can Mitjans, però nosaltres l'havíem de seguir a ponent vers un porxo no gaire llunyà on era emplaçat el control D. Un camí bo i lleugerament descendent ens feia accelerar el pas fins a la Passada de la Riera dels Pelagons (control E). Ara calia encalçar el camí que ressegueix la Riera dels Pelagons creuant-la tantes vegades fins que hom arribava a perdre'n el compte; ensems, la descripció era amanida amb alguna dreuera on encara s'hi amagava algun control de pas. Un trajecte, aquest, decrepit per la baixa vegetació dominant i calorós per la forta insolació d'aquell dia, però també atractiu per les seqüències orogràfiques de penyes i penyots que se succeïen a cada revolt. A la fi arribàvem al ruïnós Mas dels Pelagons de Baix (control F). Una altra tramada de suau descens, poc més ombrívola que l'anterior, ens menava fins a la carretera, ja a la vora de Can Suriol, on hi havia emplaçat el control G. També des d'aquest punt els equips parells tenien fixat el punt de partida i d'arribada.

Els contorns de Can Suriol també oferien el seu atractiu. Havent creuat novament la riera de Begues i la carretera el camí del Pou de la Vinya, en un pronunciat revolt el deixàvem per un corriol descendent, poc abans d'iniciar l'última sorpresa de la marxa: un costerut corriol que ens feia situar damunt la carena de la Serra de les Basses (control H). La ressegüíem a llevant fins al cementiri; poc abans hi havia instal·lat el control I. Es traspassava l'esplanada asfaltada sortint-ne per un corriol oposat que ens dugué fins a una cruïlla o plaça triangular, per seguir a tramuntana, agafant el camí de Dalit que ens menà novament fins al punt de partida. Un itinerari no excessivament llarg ni pesat donat que els trams ascendents eren més aviat curts i permetien regenerar energies; mesurat en 16.100 metres i que hom havia de recórrer en un temps ideal de 3h 55' 30" i 58 minuts neutralitzats.

Dins el context organitzatiu cal esmentar la bona coordinació de totes les persones que realitzaren la tasca de controladors i altres serveis per facilitar el trànsit de marxadors.

El control (C) d'esmorzar de l'altre tram era situat a Santa Susagna. Foto: F. Casas

Els marxadors deixen enrere Santa Susagna. Foto: F. Casas

Durant una bona estona el camí va anar creuant la riera dels Pelagons. Foto: F. Casas

També cal agrair l'esforç d'en Ramon Cases, que, tot i la seva convalescència, no volgué defugir la proposta que se li féu perquè ens pogués donar un cop de mà amb els ordinadors. Molts altres aspectes funcionaren prou bé com perquè ara no calgui fer-ne esment però que sense la voluntària aportació humana no haurien aconseguit l'èxit desitjat. Cal, doncs, anar a trobar aquells aspectes on no s'aconseguí plenament allò que ens proposàvem: l'error del cronòmetre corresponent al control i propicià un desajustament d'un minut i cinquanta-set segons; per sort aquest lapsus va ésser detectat a temps, sortosament quantificat i ràpidament solventat corregint totes les dades horàries que s'havien introduït a l'ordinador. Estudiades amb deteniment les butlletes, cal arribar a la conclusió que l'horari previst exigia un ritme massa lent als marxadors; cal, doncs, retocar lleugerament aquest concepte perquè s'ajusti millor a la realitat que corroboren els mateixos participants. Un altre fet circumstancial fa referència a la previsió massa ajustada de l'equip que preparava els esmorzars a Olivella i que provocà que precisament alguns membres de l'organització es quedessin sense esmorzar. L'equip de megafonia oferí massa deficiències acústiques, potser a causa de la improvisació i l'absència de la persona que més domina aquest material. També fem esment de l'insuficient pica-pica que s'oferí durant l'estona d'espera de les classificacions, en poca consonància amb la gentada que hi havia reunida en aquell moment a la plaça.

El repartiment de premis fou a l'alçada de les circumstàncies per bé que ens agradaria poder-lo millorar encara. Cal agrair la presència de l'alcalde d'Olivella acompanyat per la regidora de Cultura, que acceptaren presidir aquest emotiu acte entre marxadors; però, sobretot, l'esforç del municipi per oferir un entorn apropiat a l'esdeveniment: unes tanques impedièren l'accés de vehicles al nucli antic i convidaven a aparcar en l'esplanada inferior del poble. La guàrdia municipal ens oferí tota classe de serveis i de suport material; ens vàrem sentir recolzats en tot moment i és per això que des d'aquí en donem les gràcies. Tam-

poc no seria just oblidar el servei que oferí la Creu Roja i totes aquelles persones desinteressades que des de l'anonimat visqueren i s'esforçaren per la Marxa.

Per a l'any vinent s'escau la 40a edició i voldríem arrodonir l'aveniment donant un caire més festiu a la diada, trencant algun esquema establert i multiplicant els esforços perquè sigui un esdeveniment inoblidable. Fa molts anys que hem aconseguit la majoria d'edat, però si hi ha voluntat compartida d'ajuntar totes les idees i repartir els esforços podríem pensar en una 40a Marxa d'Orientació per Descripció realment excepcional. Un repte és assolir

d'una vegada la màxima participació i l'altre és aconseguir que, malgrat aquest augment previsible, les tasques organitzatives siguin el més fluides possibles i s'adiguin amb la diada. És massa d'hora per anunciar el sector on es desenvoluparà, tot i que ja s'ha apuntat la possibilitat d'inspeccionar el terme de Santa Margarida i els Monjos (La Senabra-La Pòpia-Penafiel).

Esperem que la 39a Marxa hagi satisfet les vostres expectatives i, sobretot, que poguem tornar-nos a veure amb motiu de la 40a edició.

Antoni Sagarra i Mas
Grup de Marxes

Prop del Pou de la Vinça, el control H. Foto: F. Casas

El primer equip social classificat rebent el trofeu de mans de l'alcalde d'Olivella. Foto: F. Casas

QUADRE ORGANITZATIU

Controls Sortida:	Olivella	S. Butí, M.C. Barceló, N. Salvadó
	Can Suriol	A. Sagarra, V. Castro
Control A	Barret Rector	M. Massó, J. Elias, R. Grifoll, J. Soler
Control B	Collet St. Pere	J.M. Sánchez, P. Pérez, M. Montoliu, P. Albet
Control C	Santa Susagna (esmorzar)	Ll. Daviu, C. Borrego, J. Santacana, H. Segarra, A. Usieto, M. Aragonès, F. Ferrer, J. Mestres
Control D	Porxo 1	J. Guinovart, A. Callejón
Control E	Riera	A. Castelló, M.T. Sabrià, M. Pàmies
Control F	Els Pelagons de Baix	J. Toledano, M. Vidal, M.J. Escuer
Control G	Can Suriol	X. Capdet, Ll. Fargas, D. Lacasa, R. Farriol, O. i M. Forgas, F. Guindal
Control H	carena del Pou de la Vinya	R. Falcó, R. Gómez i filla
Control I	Cementiri Olivella	A. Ordovàs, M. Miquel, T. Fuster
Control J	Olivella (esmorzar)	R. López, D. Garcia, J. Torras, P. Sánchez, V. Carbonell, R. Raventós, G. Capdet.
Control Arribada a Olivella		S. Butí, M.C. Barceló, A. Sagarra, V. Castro
Control Arribada a Can Suriol		El mateix equip del control G
Control de Pas 1	corriol drecera a la carretera	Tina Moya
Control de Pas 2	església St.Pere	Jordi Forgas i Sònia Dallà
Control de Pas 3	Trenca Portells	Cristòfol Soler i Pilar Porras
Control de Pas 4	drecera revolt pista riera	Damià Pérez i Susagna Guimerà
Control de Pas 5	drecera Pelagons de Baix	Xavier Galisteo
Control de Pas 6	dipòsit aigua Olivella	Salvador Artigas i Pilar Elias
Equips que obren marxa:		Josep Blanes, Blanca Forgas, Neus Solé, Josep Carbonell, Viky Florenciano
Equip escombra:		Jani Ferrer, Pilar Bertran, Joan Mañé, Montse Porcar
Equip informàtic:		Nati Salvadó, Ramon Casas, Salvador Butí
Sistema de megafonia:		Josep Blanes
Itinerari:		Lluís Daviu, Toni Sagarra, Jani Ferrer
Descripció itinerari:		Blanca Forgas
Relat complementari:		Vicenç Carbonell
Mapa:		Antoni Sagarra
Repartiment controls:		Jani Ferrer
Horaris:		Antoni Sagarra
Trofeus:		Manel Vidal
Material divers:		Pilar Bertran

Voldríem fer esment també de les següents firmes comercials que donaren suport a la nostra activitat:

INTERSPORT OLARIA
KODAK EXPRESS (Fotos Pujadas)
VIDRES VILANOVA-ROURE
CICLES ITURAT
CELESTINO PRIETO
XARCUTERIA ROSICH
AKO ELECTRÒNICA
VIELCO
SUMCO
COPISTERIA RAMON FALCO
RELOTGERIA ORTIZ
HERBOLARI L'ESPÍGOL

i, com sempre, la col·laboració especial de «LA CAIXA» i l'Ajuntament d'Olivella

amb el suport de:

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

RESULTATS DE LA 39a MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ
16 DE MARÇ DE 1997

SOCIAL TALAIA

Ordre	Dorsal	EQUIP		Entitat	Punts
1	103	Llorenç Fuster	Maica Lladó	Talaia	10
2	97	Jordi Montoliu	Mònica Rovira	Talaia	11
3	133	Manel Montoliu	Olga Sans	Talaia	14
4	6	Josep Candela	Soledat Pasqual	Talaia	19
5	105	Noemí Prat	Ferran Salleras	Talaia	19
6	135	Joan Martí	Encarnació Torres	Talaia	19
7	41	Franc Alcaraz	Miquel Alcaraz	Talaia	20
8	113	Eliseu Oltra	M. Carme Oltra	Talaia	23
9	83	Isidre Llobet	Alejandro Caccin	Talaia	26
10	40	Xavier Noés	Lourdes Salvador	Talaia	27
11	52	Josep M. Casas	Carles Gomez	Talaia	29
12	124	Àngels Parés	Alfred Contreras	Talaia	29
13	10	Artur Montaner	Montserrat Sendra	Talaia	29
14	70	Josep Planas	Roser Muela	Talaia	29
15	14	Sebastià Jodar	Gemma Garcia	Talaia	30
16	122	Assumpta Baig	Pere Corominas	Talaia	30
17	125	Marcel·lí Ferrer	Margarida Paterna	Talaia	32
18	95	Ricard Sabaté	Miquel Sánchez	Talaia	32
19	96	Joan Raventós	Montse Florenciano	Talaia	33
20	42	Marcelina Simon	Montse Carbonell	Talaia	33
21	56	Joan Sivill	Antoni Penna	Talaia	34
22	79	Carles González	Toni Senso	Talaia	35
23	11	Roger Ventosa	Cristina Freire	Talaia	36
24	128	Oriol Ventosa	Mireia Ventosa	Talaia	38
25	91	Carme González	Joan Rodríguez	Talaia	38
26	121	Agustí Poch	Pere Fernández	Talaia	38
27	94	Fina Fuster	Aurel·li Carnicer	Talaia	38
28	90	Anna M. Llosa	Jaume Vilamajor	Talaia	39
29	112	Pau Corella	Josep Corella	Talaia	39
30	106	Pere Artigas	Conce Reixac	Talaia	41
31	115	Magda Vaquer	Carme Hernández	Talaia	41
32	89	Jordi Moncho	Mònica Milà	Talaia	42
33	67	Francesc Montaner	Montserrat Ferret	Talaia	43
34	107	Magda Noés	Montse Pascual	Talaia	44
35	12	Isabel Ortiz	Rosalía Fernández	Talaia	44
36	2	Aniol Jodar	Guillem Castanyer	Talaia	46
37	47	Isabel Herreros	Àngels Viñals	Talaia	48
38	71	Isidre Poch	Anna Poch	Talaia	48
39	51	Jordi Vidal	Neus Martí	Talaia	49
40	111	Elisabet Muñoz	Lurdes López	Talaia	50
41	28	Casimir Massana	Neus Cuadras	Talaia	50
42	25	Aleida Guimerà	Fina Roig	Talaia	51
43	88	Cristina Perera	M.Teresa Duran	Talaia	52
44	98	Cristina Forgas	Pere Ferrer	Talaia	53
45	45	Ramon Martí	Maria Planas	Talaia	54
46	31	Ramon Also	Ignasi Also	Talaia	54
47	102	Jaume Ballús	Manel Ballús	Talaia	54
48	86	Salvador Llosa	Alba Llosa	Talaia	55
49	118	Àngel Arroyo	Gori Garrocho	Talaia	56

50	75	Ramon Camacho	Núria Santacana	Talaia	56
51	129	M. Lluïsa Coloma	Paco Moya	Talaia	58
52	110	Blai Poch	Jordi Minella	Talaia	58
53	120	David Forgas	Daniel Forgas	Talaia	58
54	100	Juli Curià	Ramon Mitjans	Talaia	59
55	9	Carme Mestres	Isidre Rigual	Talaia	62
56	54	Montserrat Sagarra	Andoni Barahona	Talaia	64
57	138	Joan Rovira	Jordi Martorell	Talaia	65
58	3	Antoni Mateos	Mònica Marsé	Talaia	73
59	35	Ivan Pérez	Quim Arrufat	Talaia	75
60	92	Diego López	Francisco Pasqual	Talaia	76
61	23	Josep Llosa	Eva Llosa	Talaia	78
62	65	Rafel Burcet	Jaume Miravent	Talaia	85
63	8	Jordi Rius	Ruth Pérez	Talaia	93
64	84	Justi Zamora	Evèlia Casado	Talaia	157

INTERSOCIAL

Ordre	Dorsal	EQUIP		Entitat	Punts
1	13	Albert Arbós	Lluís Mayoral	Els Blaus	14
2	18	Josep Armengol	Marc Beramendi	Els Blaus	19
3	50	Jan Esquerra	Ignasi Esquerra	Els Blaus	19
4	32	Dani Piera	Ramon Solana	Els Blaus	19
5	73	Anna Montoliu	Marta Alcalà	Els Blaus	21
6	101	Jaume Montoliu	Carles Montoliu	Els Blaus	28
7	131	Carles Alcalà	Oriol Alcalà	Els Blaus	31
8	55	Joan Bascompte	Jordi Bascompte	UEC	38
9	93	Amadeu Inglès	Francesc Leixà	FEEC	45
10	116	Marta de la Peña	Angelina Busquets	CEP	50
11	19	Enric Viver	Manel Aparicio	UEC	54
12	53	Eduard Garcia	Xavier Solano	Els Blaus	57
13	30	Gener Aymami	Elisa Tomàs	UEC	73

CLASSIFICACIÓ PER ENTITATS

1	ELS BLAUS	52 punts
2	UEC	165 punts

ALTRES

Ordre	Dorsal	EQUIP		Entitat	Punts
1	114	Xavier Massana	Núria Milà	Vilanova	14
2	21	Ramon Gómez	Josep M. Granell	Cubelles	21
3	37	Eva Alonso	Llibert Vinyals	Vilanova	23
4	81	Neus Farràs	Sara Arasanz	Vilanova	27
5	69	L. Casademont	Antoni Arman	Vilanova	28
6	39	Jaume Llenas	Irene Llenas	Unió	28
7	59	Jordi Massana	Lidia Barceló	Vilanova	29
8	77	Llorenç Torné	Roser Vallverdú	Agrupà	30

9	136	Maite Grifell	Júlia Massip	Unió	31
10	130	F. Jasanada	Montse Massana	Bordegassos	31
11	16	Xavier Casas	Òscar Martín	Vilanova	32
12	87	Roser Mercadé	Jep Barniol	Vilanova	33
13	82	Cisco Medina	Jordi Medina	Vilanova	33
14	49	Mireia Sivill	Jaume Aisa	Vilanova	34
15	99	Francesc Medina	Carles Massana	Vilanova	36
16	140	Montserrat Martorell	Joana López	Vilanova	37
17	72	Pol Masip	Joan Masip	Unió	37
18	126	M. Josep Carbonell	Jordi Massana	Agrupar	37
19	127	Joan Isaac Llaó	Ramon Llaó	Vilanova	37
20	134	Maritxell Bou	Anna Marsé	Vilanova	37
21	5	Teresa Romero	Lurdes Escrigues	Vilanova	38
22	141	Pere Guinovart	Belén Sánchez	Bordegassos	38
23	119	Màxim Serra	Anna López	Vilanova	39
24	4	Pere Ivern	Antoni Ruiz	Vilanova	39
25	22	Josep Valldosera	M. Dolors Sánchez	Vilanova	39
26	62	Oriol Ibáñez	Miquel A. Ibáñez	Unió	40
27	44	Sandra Batet	Laura Vidal	Vilanova	42
28	139	Marta Catalán	Núria Martorell	Vilanova	48
29	43	Josep Jasanada	Montse Huguet	Bordegassos	48
30	123	Josep Barrera	Anna M. Escrigues	Vilanova	50
31	29	Marc Massana	Ariadna Hernández	Vilanova	53
32	60	Jaume Juncosa	Jordi Gómez	Ribes	53
33	34	Francesc Brull	Carmina Mallofré	Vilanova	55
34	109	Ramona Vila	Montse Marcer	G.E.R.	59
35	61	Àngela Anguela	Manel Ribes	Vilanova	60
36	20	Marga Carbonell	Teo Sadaba	Vilanova	63
37	46	Joan Torrents	Toni Villar	Agrupar	63
38	66	M. Mar Sivill	Mònica Dalmau	Vilanova	64
39	38	Òscar Sánchez	Eloi Garcia	Vilanova	70
40	78	Carles Garcipons	Judit Català	Vilanova	71
41	64	Manuel Cano	Antònia Navarro	Vilanova	72
42	27	Noèlia Fernández	Mònica Gallego	Vilanova	76
43	117	Leo Solís	Neus Ortíz	Roquetes	77
44	104	Sergi Urpí	Ramon Rigol	St. Sadurní	79
45	48	Jesús Vallès	Pilar Oltra	Agrupar	83
46	68	Jaume Gavalda	Roser Baig	GER	84
47	132	Agustín Rivero	David Rivero	Vilanova	103
48	24	Gerard Pla	Tomàs Salazar	Agrupar	106
49	17	Robert Guinovart	J. Guinovart	Vilanova	109
50	1	Àngels Vázquez	Lurdes Rius	Unió	117
51	74	Miquel Àlvarez	David Àlvarez	Rotary Club	119
52	58	Salvador Bernadó	Rosa Català	Vilanova	132
53	33	Marta Elies	Anna Burguet	Vilanova	133
54	76	Anabel Fuentes	Àngels Pubill	Vilanova	147
55	7	J.D. Jurado	T. Roig	Vilanova	165
56	15	Carles Fandos	Cristina Martínez	Vilanova	172
57	57	Jaume Esteve	Susanna Aparicio	Vilanova	193

NO CLASSIFICATS

1	36	Mercedes Marrasé	Mercedes Caveró	Vilanova
2	108	Francesc Casas	Jordi Casas	Prensa

LA NETEJA DE LA COVA DE LA MERLA

Ja com vaig anunciar en l'article del passat butlletí amb el títol «Una visita a la cova de la Merda (o sigui de la Merla)», aquí teniu aquest segon capítol, motiu del compromís de fer-ho.

El passat mes de gener vàrem tornar a la cavitat el mateix grup de companys del GET per fer-hi la neteja promesa. Així, doncs, començarem per un bon esmorzar a la boca de la cavitat per tal d'agafar forces per poder trajinar tot el que hi havíem trobat en l'anterior exploració.

Després instal·làrem l'equipament adequat per les rampes, perquè es trobaven encara molt humides i reliscoses, tot baixant fins a cota per començar a omplir els «petates» amb tot el que anàvem trobant: ampolles, piles, llaunes, plàstics, llanternes trencades, guants, ferros, vidres, filferros, cable elèctric i les cintes blaves de plàstic que havien lligat a les columnes per tal de poder-hi baixar agafats. Mentre uns anàvem pujant els esmentats «petates» plens cap a l'exterior, els altres arreplegàvem tota la resta de deixalles que hi havia escampades per tots els racons. Una vegada a l'exterior, quan creguérem la nostra tasca acabada i essent l'hora de tornar cap a casa, procedírem a fer un petit inventari del que hi havíem trobat abans d'anar-ho posant en les bosses de plàstic industrials que portàvem per a aquesta finalitat. En total el pes de les deixalles sobrepassava els 30 kg, més que menys, ja que no portàvem bàscula, però sí que ho vàrem haver d'arrossegar fins als contenidors del poble on havíem deixat el cotxe.

Esperem i confiem que aquests articles puguin servir per «educar» d'alguna forma tota la gent que els

llegeixi i que vulguin fer una visita en alguna cavitat que per la seva facilitat d'entrar-hi sigui a l'abast de tothom, que procurin no deixar-hi rastres del seu pas i gaudeixin d'aquest meravellós món subterrani que te-

nim. D'altra forma hauríem d'anotar alguns mots poc agradables i, francament, no en tenim ganes. Esperem la bona voluntat de tothom i en ells confiem.

Xavi Parera

Fora de la cova amb part de la porqueria recollida a dins. Foto: Xavi Parera

Un aspecte de l'interior de la cova de la Merla. Foto: Xavi Parera

Abadies occitanes (20)

MOUSTIERS

Un lloc francament bonic

Ens trobem a la Provença una altra vegada i ben segur que no serà l'última. La Provença, sempre ho hem dit, és un país magnífic, molt semblant en molts aspectes al nostre, amb possibilitats excursionistes, culturals, paisatgístiques, turístiques, quasi inesgotables. Llàstima de la destrossa que han fet de la costa, però fins i tot ara encara és bonica.

Hem parlat de moltes abadies i priorats provençals. N'hi ha tants!

Moustiers és un lloc particularment interessant per als excursionis-

tes, ja que és sortida o arribada obligada en les excursions a les gorges del Verdon, un paratge impressionant, sense parió a Europa. Hauríem d'anar a Amèrica per trobar uns engorjats de les dimensions i espectacularitat d'aquests. Algú no ho coneix? Us ho recomano sense cap mena de dubte que en tornareu impressionats.

Per parlar de Moustiers ens hem de referir primerament a les Lerins, aquestes illes monestir d'enfront de Cannes, de les quals

ja vam parlar en el seu moment i que foren la gran abadia de les Gàl·lies durant molts anys.

De les Lerins en sortiren molts sants i també molts bisbes que anaven a portar els incipients ramats de fidels. Sant Màxim fou el segon abat de Lerins on succeí Sant Honorat, i l'any 454 -fixeu-vos que no hi ha cap 1 al davant- va esdevenir bisbe de Riez, petita població a l'interior de la Provença, sembla que no massa de bon grat.

Pont sobre el riu. A dalt, Notre Dame de Beauvoir. Foto: Salvador Butí

Sorgència del riu Rioul. Foto: Salvador Butí

Vista del campanar des d'un carrer del poble. El punt blanc que es veu és l'estrella de què es parla en el text. Foto: Salvador Butí

Interior de l'església de l'antic priorat, un edifici del segle XII. Foto: Salvador Butí

L'enyorança de l'abadia i la proximitat de les gorges, amb impressionants parets que feia el riu Verdon, foren motiu que impulsà l'ocupació de nombroses cavitats situades en aïllats i esgarriuosos indrets per colònies de monjos.

La santedat i la vida aïllada dels monjos féu que de seguida fos un centre de peregrinacions, però els llombards i els sarraïns van fer fora els monjos. Fins al segle XI no hi van tornar.

El 7 de març de 1097, Augier, bisbe de Riez, dona a l'abat de Lerins Aldebert l'església de Moustiers amb totes les esglésies de la vall i els seus drets.

Es veu que els canonges de Riez no se sentien tan predisposats a les donacions com el seu bisbe, i un segle més tard el papa Honori II va ser cridat per l'abat de Lerins per tal que se li restituís el priorat. Moustiers sempre fou priorat de Lerins fins el 1787, que fou secularitzat.

Sempre fou molt ric i era la principal possessió de Lerins, però després de la revolució fins i tot va desaparèixer el bisbat de Riez, que fou absorbit pel de Digne. Finalment va deixar de ser monestir per convertir-se en parròquia.

Moustiers es troba en una clivella del penya-segat de 150 m, en un indret on brolla una important quantitat d'aigua, font del Rioul, affluent del Verdon.

Ens podem imaginar la posada en escena. Un teló de fons compost per unes impressionants parets de pedra, amb un tall al mig, on hi ha una església a mitja alçada. Al peu de la paret una font cabalosa surt de terra i neix un riu a la vora del qual s'agrupen les cases, a cada costat, comunicades per bonics ponts. Per sobre de tot, en primer pla, una església amb un campanar romànic dels bons, molta llum, moltes flors, olor de lavandes i farigola, tot molt ben posat, molt endreçat i molt net.

Al fons una planura que es veu ocupada en part per un pantà. A l'esquerra s'endevinen les gorges del Verdon. Tot està molt net, potser massa? No, el que passa és que les comparacions amb casa nostra de vegades ens fan veure que hi ha llocs més nets.

Moustiers, un lloc encantador i molt bonic, essencialment bonic. Potser tan bonic com molts llocs de la Provença però amb les parets de pedra i les gorges del Verdon (impressionants!).

Durant molt de temps fou famosa la porcellana de Moustiers. Hi havia molts tallers. El segle XVIII hi treballaven més de 400 persones. Tenien clients tan bons (s'entén bons clients) com el cardenal Richelieu i Mme. de Pompadour, però es va perdre totalment una tradició que actualment s'intenta recuperar i alguns tallers treballen avui a la vila recuperant les tècniques antigues.

L'antiga església del priorat és actualment l'església parroquial, un edifici del segle XII, romànic en gran part. Té una planta una mica anormal, ja que la capçalera, que és posterior, és orientada de forma diferent.

És una nau romànica de cinc trams, amb capelles obertes posteriorment, el cor és gòtic. De tot el conjunt destacariem el campanar, de quatre pisos, decorat amb bandes llombardes els tres últims pisos i finestres geminades l'últim, d'aspecte robust però elegant, que domina el paisatge de la vila i es veu des de molts dels tortuosos carrerons.

En un pla superior, a dalt de la muntanya, al mig del tall a la paret de roca hi ha la capella de Nostra Senyora de «Beauvoir», Bon veure, totalment per sobre de la vila, des d'on hi ha magnífiques vistes i on un deliciós camí esgraonat hi puja en cosa de 20 minuts.

La llegenda vol que fos fundada per Carlemany, però fou sempre una dependència del monestir i un important centre de peregrinació amb molts ex-vots, alguns dels quals veritables obres d'art i algun de molt curiós com la cadena de l'estel, de la qual parlarem aviat.

La capella, d'origen romànic, actualment és pràcticament el resultat de refeccions dels segles XV i XVI i més modernes, encara que el lloc manté l'encant i l'atracció de centre de peregrinació mariana.

Per què aquests llocs dedicats a la verge sempre són en llocs escarpats, a dalt de muntanyes, a la vora de penya-segats: Rocamadour, Queralt, Montserrat...?

Una de les coses que sorprenen en arribar a Moustiers és una cadena que va de cantó a cantó de la muntanya per sobre de la capella de Notre Dame de Beauvoir i que aguanta al bell mig una estrella daurada.

La primera reacció de molts és dir: quina horterada nadalenca és això! Però no, és un ex-vot. Té 227 metres de llargada i inicialment era de plata. L'estrella, amb 16 puntes, correspon a les armes de la família de Blacas. Val a dir que actual-

Vista espectacular de les gorges del Verdon. Foto: Salvador Butí

ment només en queden cinc. Durant el segle XII, un membre d'aquesta família va anar a les croades i fou fet presoner pels infidels (1249, a la presa de Damiette). S'ho deuria veure pelut i va fer la promesa que si en sortia posaria la cadena amb l'estrella. Pel que es veu va sobreviure i va complir la promesa.

Aquesta família estava emparentada amb els Baux i per tant (deien) descendents dels reis Mags, d'aquí l'estrella de l'escut.

Durant les guerres de religió la cadena va desaparèixer, però immediatament fou reposada, cosa que al

llarg del temps s'ha hagut de fer diverses vegades.

Calen més motius per anar a Moustiers? Autopista fins a Aix-en-Provence, canvi d'autopista, ara la A51 que ressegueix le Durance, i cosa d'uns 60 km enllà en direcció a Sisteron, sortir i agafar la D6 en direcció a Riez (val la pena visitar-ho). A 15 km hi ha Moustiers, Sta. Maria, i a partir d'allà les gorges del Verdon.

Un cap de setmana és poc per veure-ho tot bé i com cal. És altament recomanable el sender que recorre les gorges del Verdon a peu per la vora del llit del riu.

Salvador Butí

CORREDOR NORD DEL CASAMANYA

Després de 2 mesos, la Lurdes i jo aconseguim tenir un cap de setmana sencer per poder aprofitar-lo i fer una sortida. El dia abans encara rumiàvem on anar, necessitàvem una sortida no massa dura, car el nostre estat físic està una mica rovellat. Consultem el llibre «Itineraris pel Pirineu Andorrà, ascensions i escalades» de Joan Prat, el qual recomanem com a guia d'activitats de muntanya. Inclou ascensions i travesses de diferents nivells,

des de senderisme, esquí de muntanya, escalada en roca i gel i ascensions per crestes amb petites dificultats tècniques. Escollim el Pic de Casamanya Nord, de 2741 m, pel corredor de la cara nord-oest, de 250 m.

Així doncs, decidim marxar dissabte 15 de març al migdia. Havent realitzat les obligades compres i visita a l'Alpesport d'Escaldes, agafem la carretera cap a la vall d'Ordino i Arcalís, fins

al poble d'Arans. Localitzem l'inici de l'excursió, just abans de les primeres cases d'Arans, un pont creua a mà dreta el riu Valira del Nord. Creuat el riu, una pista a mà esquerra ens porta fins un encreuament on un formidable cartell indica: L'Ensegur, coll d'Arenes, Pic de Casamanya, cara Nord. Just al costat del cartell, una esplanada per deixar-hi el cotxe. Així doncs, busquem un millor lloc on passar-hi la nit, una mica més amunt, carretera cap a

Cara nord del Casamanya (Andorra). El coll senyala el començament del corredor. Foto: Andreu Ferrer

Arcalís, passat el poble de Llorts, una zona de picnic, amb taules, una font i barbacoa, perfecte. A les 21:00, ja dormim.

Ens despertem a les 4:30, negra nit, i després de romancejar una bona estona i esmorzar, sortim del cotxe i comencem a caminar a les 6:15 del matí, encara de nit. Podem observar perfectament el cometa Hale-Bopp, del qual aleshores en desconeixíem l'existència.

Seguim el camí que ens indica el cartell, una pista una mica malmesa que de seguida queda tallada per un esllavissament de terra i arbres. Recuperem el camí després de fer meravelles per superar l'esllavissada. Poc després a mà dreta trobem uns grans dipòsits d'aigua. La pista deixa de ser-ho, es converteix en un estret corriol que remunta per dins del bosc, no gaire espès, l'obaga de l'Ensegur, fins arribar a una clariana, el camí segueix planer direcció nord, fins arribar a la collada de l'Ensegur (1830 m). Seguim a l'esquerra un camí molt fressat que travessa un tros de bosc molt espès, però de seguida torna a obrir-se, desembocant a una petita vall, molt oberta.

Des de aquí ja podem veure el nostre objectiu, el Casamanya, i el corredor nord, comencen a treure el cap. El camí flanqueja la vall, creuem un torrent i un altre per arribar a les bordes de l'Ensegur (1865 m). D'aquestes només una està en bon estat, permetent-hi, si es vol, passar-hi una agradable nit. Foc en terra, llitera, taula i alguns aliments d'emergència. Tot de fusta i tancaments de vidre.

Des de les bordes tornem enrere i creuem l'últim torrent, de seguida remuntem el prat descobert i sempre amunt entre els dos torrents ens tornem a endinsar en el bosc. Comencem a trepitjar neu. La direcció és evident, fa

La Lurdes Montoliu en el flanqueig imprevist. Foto: Andreu Ferrer

estona que veiem la cara Nord del Casamanya, i a la seva esquerra el coll d'Arenes (2540 m), per on puja la via normal i per on baixarem nosaltres.

El bosc desapareix, s'obre la vall i només ens queda davant neu i roca. Els 250 m del corredor són ben visibles davant nostre. Tota la cara Nord ofereix un bon espectacle i és recomanada per a realitzar-hi hivernals d'es-

cassa dificultat i pràctiques en aquest ambient.

Ens aproximem a la base del corredor, i en l'últim replà comode ens calcem els grampons, que seran imprescindibles, i ens posem l'arnès que potser caldrà fer servir.

Iniciem l'ascensió pel corredor, el qual manté constant una inclinació de 40°-45°, sense oferir cap més dificultat. Així doncs,

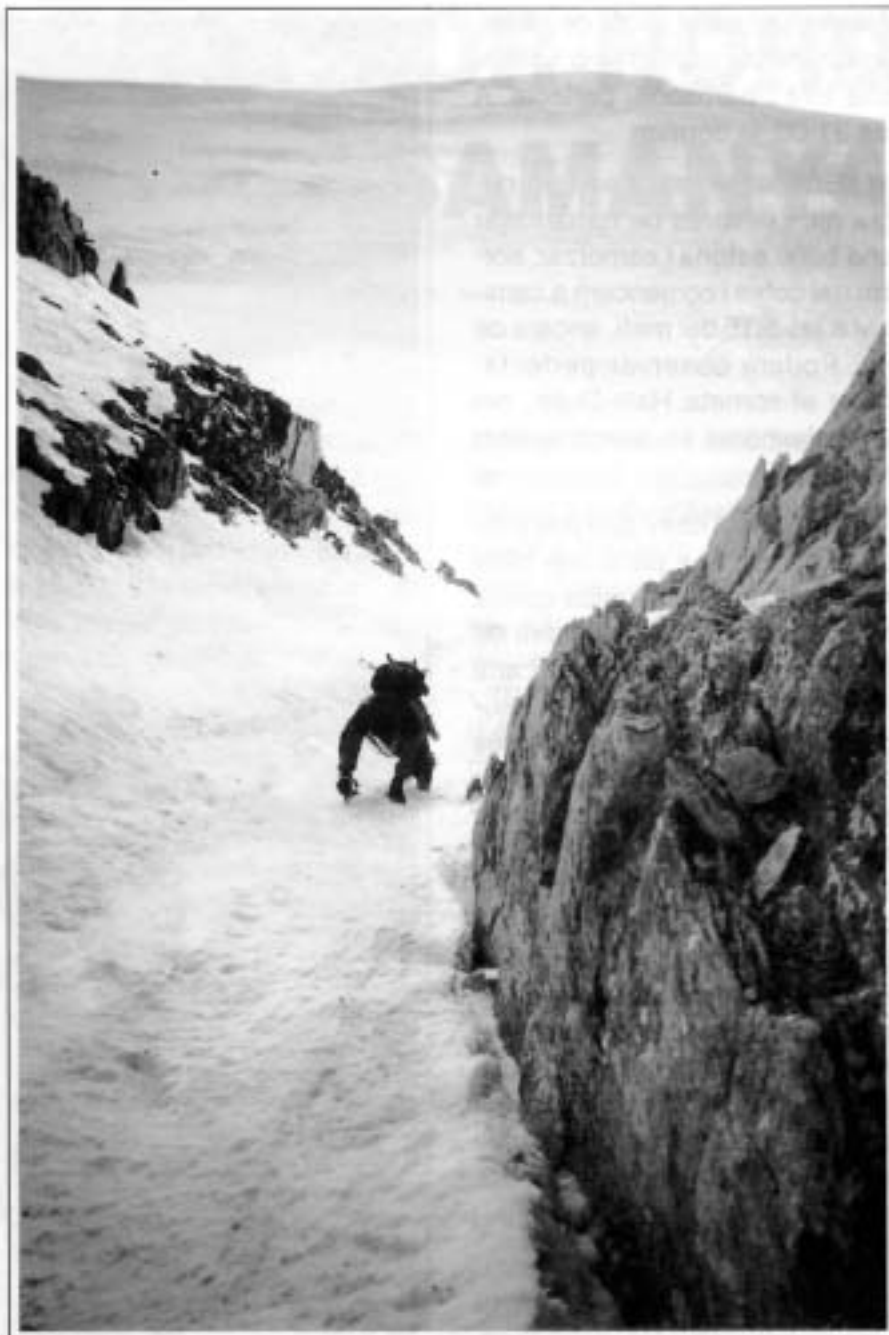
no ens arribem a encordar. A mitja alçada el corredor s'obre del tot i perd inclinació (35^a-40^a) desembocant a l'ampla carena cimera on ens toca per primer cop el sol, i ens condueix al cim a les 12:00, després de superar els 1400m de desnivell.

Des d'aquí podem observar totes les puntes principals del Pirineu Andorrà, car som just al centre del Principat. També podem veure la Pica d'Estats i el Montcalm. Lluny, el congost d'Oliana.

Molt a prop nostre, el Casamanya Sud, el qual té un fàcil accés des del coll d'Ordino.

El descens es fa seguint la carena direcció Nord, i per l'esquerra del fil de l'aresta. Nosaltres vam fer marrada, no veient clar aquest itinerari tendírem a anar a la dreta, complicant-nos a la fi més les coses. Ens vàrem veure obligats a realitzar un flanqueig una mica delicat per recuperar el coll d'Arenes. Un cop aquí, cap més problema, una mica de bruixa o «culin-bajin» ens va fer més lleuger i divertit el llarg descens.

Andreu Ferrer

L'Andreu Ferrer enmig del corredor nord del Casamanya. Foto: Lurdes Montoliu

Xurreria
Trifón ★

VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★

VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★

VILANOVA I LA GELTRU

SALVEM 'ELS COLLS- MIRALPEIX'

Fa anys que Catalunya és immersa dins un procés de migració de població des de les zones interiors a les costaneres. Aquesta tendència està provocant greus desequilibris territorials, socials i ecològics (un 80% de la població viu a la franja litoral).

La situació ha comportat que els boscos mediterranis que queden a la costa catalana puguin comptar-se amb els dits d'una mà. Un dels més importants és la zona que hi ha entre Sitges i Vilanova; s'anomena Els Colls-Miralpeix i és l'espai litoral major entre el Parc del Garraf i més enllà de Tarragona.

Luny d'intentar protegir aquesta zona, els tres municipis responsables l'estan sotmetent a una fortíssima pressió.

Sitges

La zona d'Els Colls-Miralpeix pertanyent al municipi de Sitges està afectada per dos plans parcials. La previsió de l'Ajuntament és fer-hi, entre altres actuacions irreversibles, una

urbanització d'alt standing, una zona hotelera i un nou camp de golf tan gran com l'actual. Actualment l'Ajuntament ha donat tots els permisos perquè s'executi el primer pla parcial i les obres estan en marxa. El segon pla parcial d'extensió molt superior encara s'ha de redactar.

Sant Pere de Ribes

L'Ajuntament de Sant Pere de Ribes va projectar ja fa temps la urbanització gairebé total de la seva zona d'Els Colls. Fa gairebé dos anys l'empresa constructora va començar les obres. Davant les in comptables irregularitats urbanístiques, l'APMA i DEPANA vàrem decidir interposar un contenciós davant els tribunals de justícia. Fruit de la pressió exercida pel contenciós i per les entitats cíviques les obres es van aturar.

Vilanova i la Geltrú

Dins del terme municipal de Vilanova i la Geltrú, bona part de l'àrea

d'ELS COLLS està protegida, qualificada com a **sòl no urbanitzable** pel Pla General. Tres són els sectors, anomenats *Solicrup*, *lmsa* i *Els Colls*. Lamentablement la revisió del Pla General pretén reduir la major part de la zona protegida deixant-la en una fracció testimonial. D'altra banda, l'empresa propietària de gran part del sector *lmsa* ha pressionat durament l'Ajuntament perquè declari els terrenys urbanitzables, existint el perill que els interessos privats puguin avantposar-se als interessos generals.

Un quart sector, anomenat *La Muntanyeta*, està qualificat com a **sòl urbanitzable**. Ajuntament i promotors han manifestat la seva voluntat de tirar endavant el projecte, tot i així, encara no ha estat urbanitzat ni tampoc s'ha redactat cap Pla Parcial.

Per tot plegat i davant els diferents projectes que amenacen Els Colls-Miralpeix demanem a tots els ciutadans i ciutadanes de la comarca que assumeixin les reivindicacions de la Plataforma Salvem Els Colls-Miralpeix i s'impliquin en aconseguir la preservació d'aquest indret únic. Aquestes demandes a les administracions es poden sintetitzar en els següents quatre punts:

1. Desestimació dels plans parcials presentats i la conseqüent paralització de les obres.
2. No redacció dels nous plans parcials previstos.
3. Requalificació d'ELS COLLS-MIRALPEIX com a zona no urbanitzable.
4. Incorporació ELS COLLS-MIRALPEIX al Parc Natural del Garraf com a Reserva Natural Parcial, d'acord amb la Llei 12/1985, de 12 de juny, d'espais naturals.

**Agrupació per a la Protecció
del Medi Ambient (APMA)**

Una panoràmica d'Els Colls. Foto: Ignasi Puig

EN EL CENTENARI DE L'ESPELEOLOGIA CATALANA

En el decurs d'una estada al Principat en el 1896, el francès Edouard-Alfred Martel féu una visita a les coves del Sainit de Collbató, com també ho va fer en altres indrets dels països catalans. Amb aquell esdeveniment efectuat pel que és considerat el fundador de l'espeleologia moderna, s'iniciaven a Catalunya les bases d'una nova disciplina científica.

Norbert Font i Sagué, geòleg i sacerdot, seria el seguidor i deixeble de E.-A. Martel durant les diverses campanyes vers l'exploració del món subterrani del nostre país. En 1897 N. Font i Sagué va estar a l'avenc de can Sadurní, a prop de Begues, i el 1898 descendí a l'avenc del Bruc i al primer gran tram de la Ferla, tots ells aplegats dins el massís de Garraf.

N. Font i Sagué, junt amb Ramon Arabia, Cels Gomis i Co de Triola (aquest com a fotògraf), i a redós del C.E. de Catalunya, foren els capdavanters més destacats d'aquesta nova activitat que s'iniciava dins de l'anomenat excursionisme científic.

De Martel també en seria deixeble i successor de fama universal l'occità Norbert Casteret, descobridor, entre d'altres troballes, de les estàtues de Montespan, unes de les més antigues del món, i la descoberta del naixement de la Garona a principis dels anys 30.

L'evolució de l'espeleologia segueix avançant des d'aquell començament impulsada per homes d'ardida voluntat, tot i les deficièn-

cies del material existent que aleshores no donava per més. Noms com Marià Faura i Sans, paleontòleg, geòleg i també sacerdot que practicà i popularitzà 'l'espeleo' pu-

1949 davallà fins al final dels abismes sondables, expressió que es va donar llavors, en aquest cas, a l'avenc de la Ferla, que durant cert temps ostentà el rècord de fondària de la Península. En 1952, en el C.E. de Catalunya es formà l'E.R.E. (Equip de Recerques Espeleològiques). I així sorgiren altres grups espeleològics en diverses entitats.

L'espeleo, aquí a Vilanova, en legalitzar-se la Talaia el 1956 es desenvolupà a través de la Secció de Muntanya, fins que, el 1970, es constituí en secció pròpia, el G.E.T. (Grup Espeleològic Talaia).

De sempre hi ha hagut especulacions, debats i polèmiques envers la interpretació i la pràctica d'aquesta activitat, a cavall de la ciència i de l'esport. El cert és que l'espeleologia no pot desprendre's dels fenòmens geològics i les varies ciències que s'apleguen, com la morfologia, hidrografia, biologia, paleoespeleologia, etc. i l'exercici a efectuar en el ca-

re exploratori n'és un complement indispensable per conformar les dues tendències en una mútua valoració.

Mentre, i abans de la contesa civil, ¿què va suposar tot aquest moviment de l'espeleo a la nostra ciutat, a l'abric del massís de Garraf, lloc ideal per a la nova recerca? D'aquells anys no hi ha cap referència respecte a dita activitat, —entenen-se— que fos duta de forma sistematitzada.

El 1942, Joan Virella i Bloda i tres o quatre companys més, tot just adolescents, se senten encuriosits per l'incitant espai subterrani i durant

DINS D'UN AVENC

Un cavernós silenci, que de tan viu s'escolta,
car fereix els sentits, i és part d'un son dur.
El temps s'adreça en la pètria revolta,
i, a cegues, anà elaborant l'immatur.

L'ínmic degotís ben porfidiós s'ensolca.
No hi ha percepció: —Ah, és un món tan pur!—
Exempt d'un pols lleu, i el batec que l'escorta,
cal donar un respit per treure el conjur.

Quina exquisitat amagada als ulls,
calci delicat com fi arreplec de fulls,
i amb trinc reprimint desvetllant greus mil·lenis.

Ombres expirants d'un llum gairebé esquifit,
que, abans de ben poc, s'hauran ja esvaït,
i la nit sense alba servarà el profund.

Antoni Ordovàs
maig 1994

blicant «Sota terra» el 1909. (C.M. Barcelonès).

Rafael Amat, enginyer, el 1923 fa un descens a la Sibinota i el 1925 torna a l'avenc de la Ferla, encara que no fins al final, i des del C.M. Barcelonès fa la publicació «Sota el massís de Garraf», tot un recull d'emotives experiències.

A grans trets, l'espeleologia (mot estrany fa mig segle) progressa, a poc a poc. El 1948 es crea el G.E.S. (Grup d'Exploracions Subterrànies) dintre del C.M. Barcelonès; grup molt actiu i preparat, el qual, el

acostaron a 168 metros de profundidad, siendo su trabajo agotador.

—Apenas dormimos dos horas — nos informa Rovira—. Desayunamos a las cinco media de la mañana y no volvimos — no salimos — a comer nuevamente hasta las ocho y media de la noche.

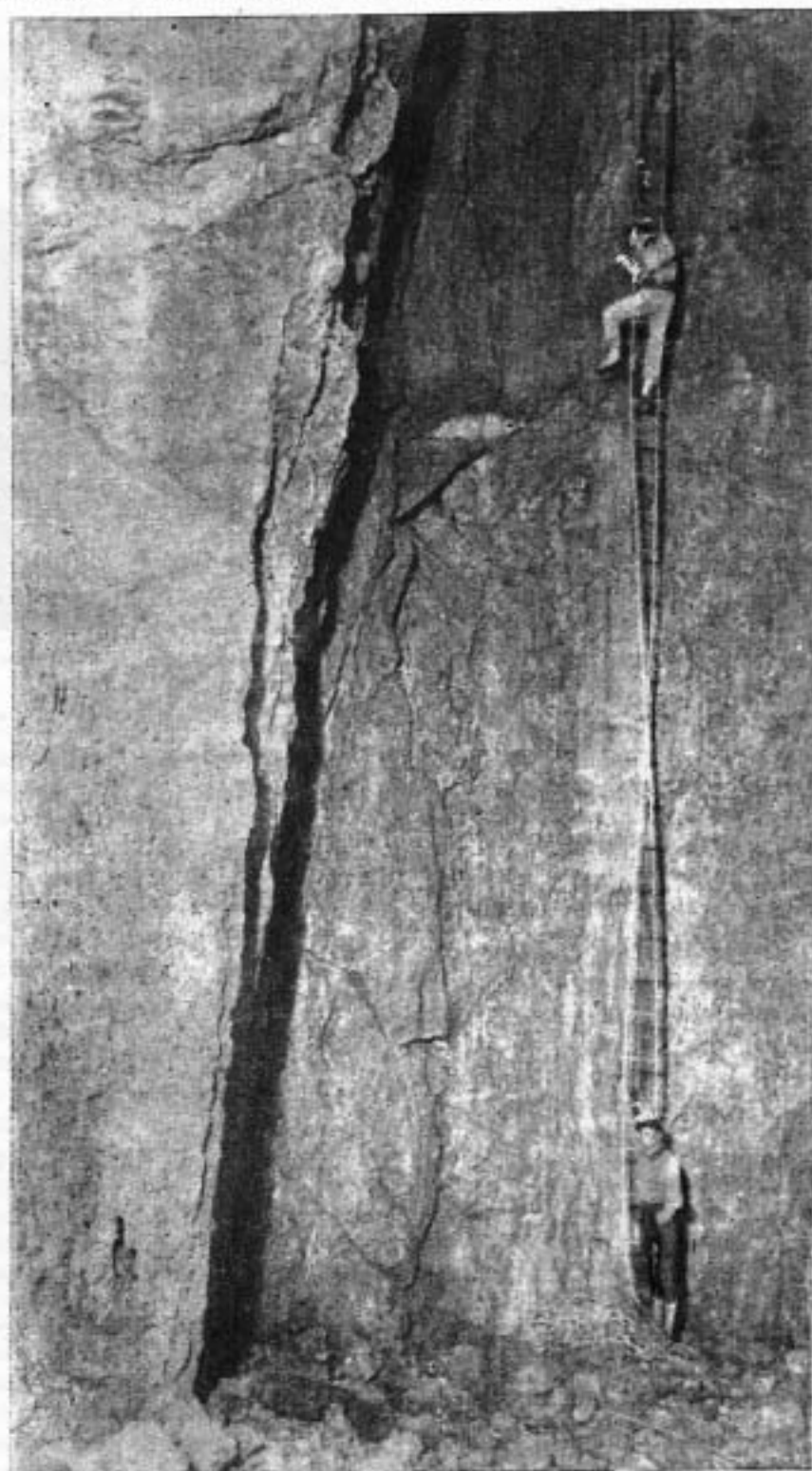
Efectuaron el descenso con material moderno: escaleras de «duraluminio», de cable trenzado con hilos de acero de 3 mm., le una tracción de 1.500 kilogramos. Electricidad acoplada al casco metálico con baterías en la cintura, etc. Una vez en el abismo, la estancia en él no fué muy cómoda.

A cien y pico de metros bajo tierra, por vez primera en España, miembros del Club

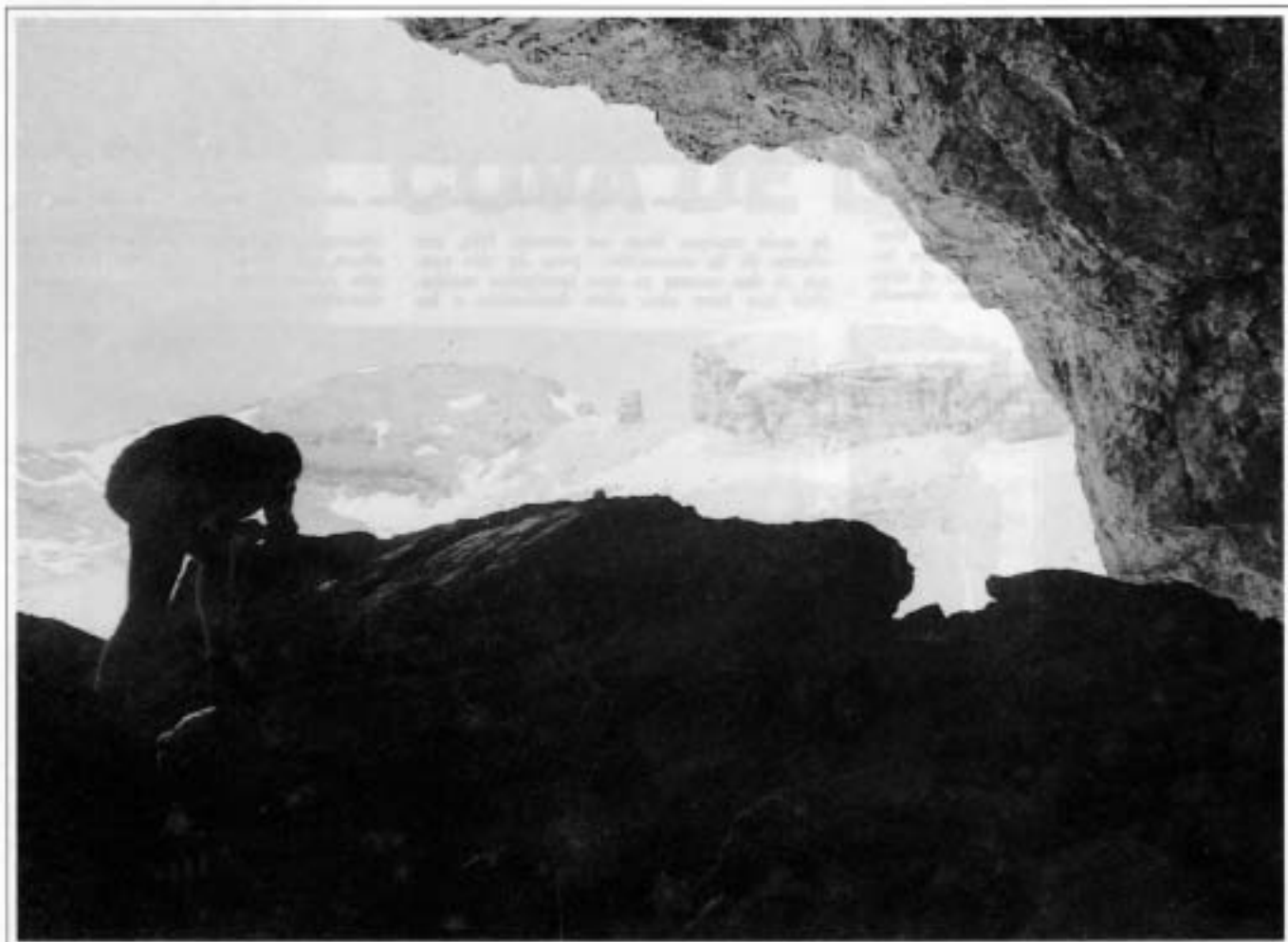
Se suda aunque haga un intenso frío, por efectos de la saturación; pero de ello apenas se dan cuenta ya esos intrépidos muchachos que hace siete años descienden a los

incontables abismos españoles, sin que ahora, por cierto, se hubiera producido algún comentario en torno a su penosa científica.

El abismo de La Fierla tiene una grandiosidad sombría, desnuda. Su belleza — según uno de los exploradores — es más bien wagneriana que mozartiana.

Fotografía i plànol del reportatge aparegut a la revista Destino el 2 de juliol de 1949, núm. 621, «El G.E.S. ha regresado de la Fierla —Un mundo subterráneo— por Arturo Llopis (G.E.S.) del Club Muntanyenc Barcelonès».

Vall d'Ordessa. Entrada de la gruta glaçada de Casteret (la més alta del món, 2.724 m). Al fons, la Falsa Bretva. Foto: Antoni Ordovàs

una temporada en ressegueixen les cavitats conegudes del terme d'accés horitzontal. La verticalitat era una opció prohibida per raons òbvies de la manca de mitjans, afegint-hi, a més, les precarietats del moment.

A darrers de 1949, un altre grup de joventut empesos per l'excursionisme, ens dugué, a tentines, a prendre contacte amb algunes coves de l'entorn, ressenya explicitada en la revista del 40 Aniversari de l'Agrupació.

L'espeleologia, nom encara no difós, conegut només pels grups especialitzats de l'època, tal com l'enteniem la colla incipient, no era en el començ d'esperonador caire científic i ni tan sols esportiu. Com s'ha dit abans, la bèstia negra de l'escassetat planà temps llarg.

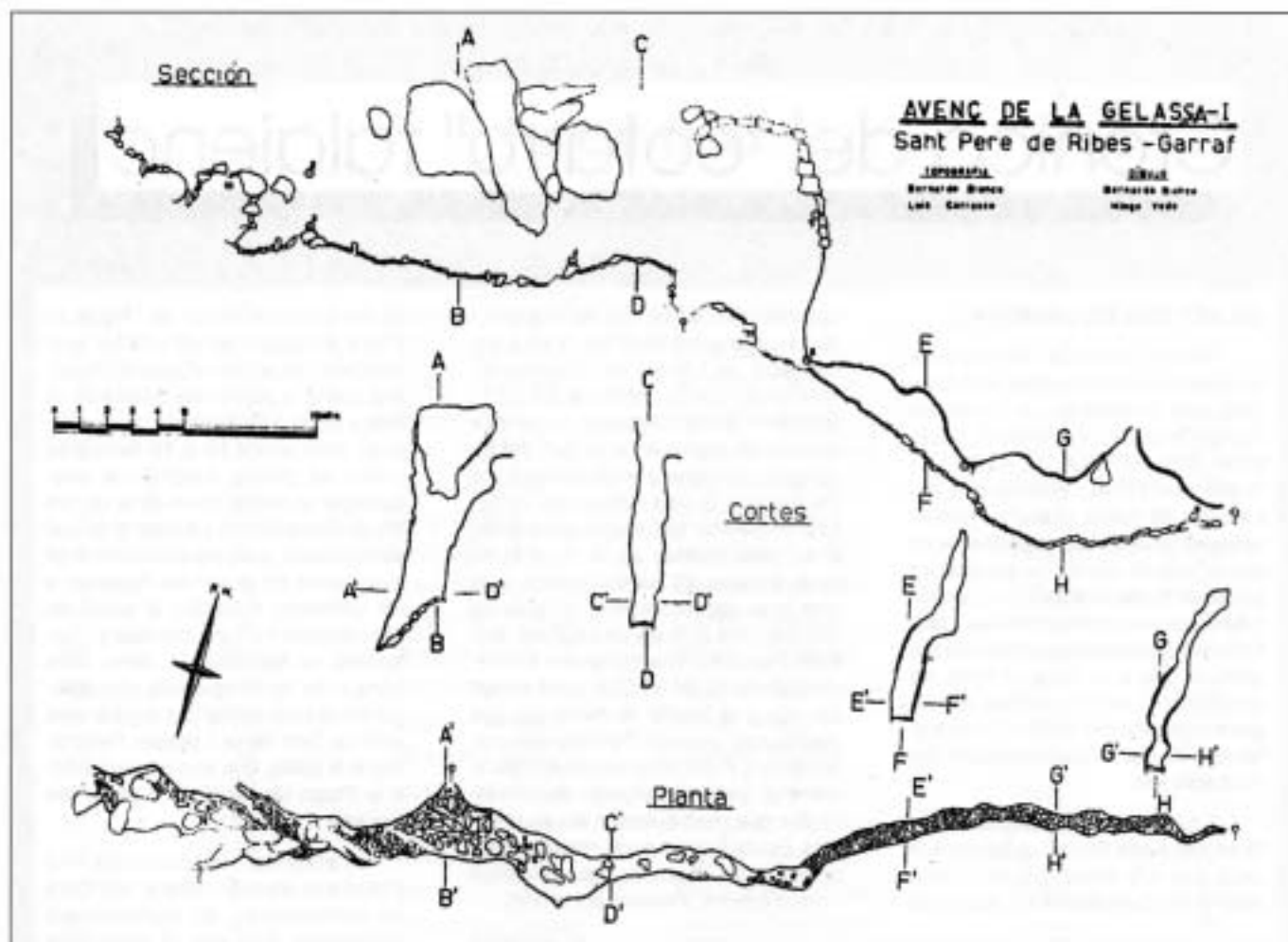
La primera corda reglamentària de canem, una tirada de 50 m, de 12 mm, s'adquirí el 1953, i la primera escala 'elektron' de 20 metres, el desembre del 56, que s'estrenà per baixar a l'avenc del Gaietà.

L'agulló que ens movia en aquesta edat de somnis i aventures bé podia ser el misteri... la llegenda... I una que ens va enderiar fou la del suposat passadís secret que —hom deia— comunicava l'antiga Olèrdola amb el mar. Olèrdola sempre ens va suggestionar, per la situació on era, la seva història que coneixiem a mitges, amb el repertori de referències, contalles i mites. D'Olèrdola es feia córrer que en un dels setges que patí en l'Alta Edat Mitjana la ciutat fortalesa, els assetjats feien galeig davant dels àrabs, mostrant-los peix fresc, acreditant amb l'indici que pel camí de morir de fam no aconseguïen rendir el clos.

Idèntics comentaris s'han escoltat d'altres indrets emmurallats, places fortes que posseïen sortides secretes per poder proveir-se o bé fugir en un assetjament perllongat. Com en el cas de Ciurana de Prades quan la host de Ramon Berenguer IV en penetrar al formidable castell —hom diu— no s'hi trobà cap sarraí.

I amb aquest mòbil, a primers de gener de 1950 ens vam acostar, una vegada més, a Olèrdola, desota els cingles del conjunt històric, on hi ha un petit avenc de set o vuit metres, en el collet que mena del puig de l'Aliga. Sense gaires dificultats es va descendir a la cavitat i no trobarem cap vestigi que donés a entendre haver servit de comunicació en temps pretèrits. El que sí que hi havia en el fons, lògic en una formació càrstica, moltes pedres de pol·lit carés cristal·litzat imitant l'ambre translúcid.

No ens vam desanimar. El segon objectiu per investigar sobre el tema era a la vora de can Ramon, en el terme de Sant Pere de Ribes, i la bona masoveria que habitava la casa ens indicà la situació de l'avenc del Montgròs, nom genèric que empràvem llavors ans que el de Gelassa, pel fet d'estar situat en el vessant SE de l'emblemàtica muntanya. Aquell dia 15 de gener de moment només férem una prospecció superficial, el plat fort el reservàrem

«Soterrània» Grup Espeleològic Talala (GET) de l'Agrupació Excursionista Talala de Vilanova i la Geltrú. Butlletí núm. 3, de novembre de 1972

per al diumenge següent. L'extraordinària esquerra que teníem davant oferia un aspecte on hom podia formar-se tota mena de suposicions i fantasies. Era el que buscàvem, tenia l'aparença d'oferir sorpreses, tal vegada la clau per desvetllar un mite. Ja ho tenim! —vam pensar—. Bé podria ser una entrada del famós passadís que anava fins al mar. Ací, al Montgròs, deuria estar ensulsiat, situació per la qual donava sospites que es pogués seguir, si no tot, al menys una part. I ves a saber si s'aniria a sortir a les Coves de Sitges! No volíem creure que algú ens hagués aixecat la camisa amb informacions mancades de credibilitat. A més, en la joventut, sovint, hom intenta deduir per pròpia experiència.

Durant tota la setmana, amb febril impaciència, es van recercar rodets, cabdells, cordills (el fil d'Ariadna), bosses de carbur, llanternes, una piqueta, algun capell (cascs ni pensar-hi!)

Ja hi som el diumenge dia 22,

damunt la plataforma rocallosa on s'obre l'entrada de l'avenc, assequible, que aviat declina en cova. Una figuereta borda creixia des de baix i a hores d'ara es pot veure amb una esponerosa brancada. S'esmorzà allí, al pedrís. Tot seguit es carregà el llum de l'acetilè amb uns terrosos de carbur i sense més dilació, anem-hi!

El Vicenç Gómez, Ramon Lozada, Josep i Pau Julià, Sebastià Lleó i el que ho comenta, ens ficàrem a dins de l'obertura pel costat accessible, sense utilitzar una corda que no teníem. I començà el descendir i caminar per la rampa que s'anava enfonsant, de primer sota els respectables blocs que són empotrats en la superfície i fan de sostre postís. Tot seguit la fenedura penetrava decididament al cor de la muntanya amb altura folgada i humides parets. Vint metres de recorregut, trenta, quaranta... El sòl s'estrenyia, a poc a poc, i als 45 metres la galeria es transformà en una fissura estretíssima que es deu perdre en les entra-

nyes pètries del puig Montgròs. En resum, 45 metres d'exploració i 15 de profunditat era el que ens donà la decebedora realitat. L'avenc del Montgròs o de la Gelassa és simplement un dels molts fenòmens geològics tan prolífics en la comarca del Garraf. La Gelassa, però, al contrari de la majoria dels avencs els quals l'aigua ha anat modelant, aquest pròpiament dit el va originar, tal com diuen els espeleòlegs del G.E.T. (Grup Espeleològic Talala), Bernard Blanco, Lluís Carrasco i Domènec Vedo, en el treball publicat pel grup a «Soterrània» (novembre de 1972), «... la formació d'aquest avenc no ha estat deguda al carst sinó a dues falles paral·leles produïdes per plecs juràssecs d'escassa importància».

Quant a les sensacions que hom pot experimentar en el món subterrani bé les podria sintetitzar la composició...

Antoni Ordovàs
març 1997

Crònica del "cotarro" talaienc

UN ANY MÉS DE CARNAVAL

Vàrem començar un any més les festes de Carnestoltes, nosaltres amb una conferència a càrrec de Xavier Orriols: EL CARNAVAL VILANOVI, DEL FET SOCIAL A LA CULTURA MATERIAL, qüestió que fou tractada de forma planera i moltes vegades anecdòtica, basant-se amb la rica història vilanovina arrelada en aquestes festes lúdiques del Carnestoltes i els seus protagonistes. Llàstima que l'assistència no fou massa gran, ja que a la mateixa hora, en un altre lloc, es presentava el programa general del nostre Carnaval. No cal dir que el conferenciant fou molt aplaudit.

I passàrem de seguida a la Gran Xatonada Social i al Sermó que cada any ens envia des de Cornudella el Rei Carnestoltes a través del

seu Secretari en Bernat del Manton, i que enguany fou llegit per la viva encarnació de l'Àngel del Campanar, «numeret» que la gent jove del GET i GEAM s'encarregaven —ja era hora!— de representar al pati del local amb una bona dosi de conya i que fou seguit a la sala d'actes per la lectura del Sermó, que tragué els drapets al sol dels nostres socis. Però la nit no s'acabava allí, sinó al carrer, puix com ja va essent tradició, després de desafiar-nos amb els de l'Agrupació dels Balls Populars, ens trobaríem a la renovada Plaça de les Cols per emmerdar-nos a la batalla de merenga, que resultà molt reeixida. Però en voler culminar-la al Foment no ens varen deixar entrar ja que els «senyors» deuien tenir por que els taquéssim els seus salons. Els dedicàrem a cor, conjuntament amb els de l'Agrupació, aquella cançó «que s'ensorri, s'ensorri el Foment...!»

I el dissabte dia 8 al local hi hagué el Joc de la Màscara, equivalent a la Lotto Carnaval. Enguany els mascarots s'identificarien amb la tele-sèrie de moda «Nissaga de Poder». Sota de cada carota hi havia un soci nostre que calia endevinar. La nodrida concurrència participà amb gran encert i amb moltes rialles sobretot a l'hora de repartir els premis.

I l'endemà, a les Comparses! Pocs però ben avinguts. Unes 40 parelles van saltar i córrer al ritme d'una banda que no parava ni un moment de tocar. Des de la Geltrú a Baix a Mar, per la Rambla, la Plaça

de les Cols o el carrer de l'Aigua, la Plaça Xoriguer, sense oblidar una passada pel pati de la Casa d'Empar, fins que a la penúltima batalla de la Plaça de la Vila entràrem conjuntament amb altres 18 o 19 banderes —això és massa! Després de descarregar la nostra adrenalina contra els de l'altra banda i buidar el farcell de caramels, tocà aquella cerimònia inacabable de posar les llaçades a les banderes hissades al balcó de l'Ajuntament i on els convidats i autoritats es repartien la feina. Una bona colla de comparsers ens aplegàrem al local social per regalar-nos amb un bon dinar i passar l'estona fins a la tarda, que ens presentàrem a la Plaça de les Cols a ballar les Danses.

L'activitat carnavalesca no s'acabava aquí. El dilluns, els Cors de Carnestoltes, on participàvem activament. Enguany el recorregut fou més àgil, tot i recorrent els establiments i societats habituals, i així aniríem des del més llunyà —Celler de Can Pujol— fins al Restaurant Marina, a la platja, on sopaven els de l'A.V.V. de Mar, sense oblidar la Penya Filatèlica, cal Trifon, la Granja de la Maria, a Calsera, a cal Bruna (La Lionesa), al c. del Mig, la Gran Penya, i una actuació al Teatre Principal. Les nostres cançons foren molt celebrades a tot arreu on anàrem i on ens convidaren a tot el que es pogués imaginar.

A la resta del Carnaval no teníem participació oficial, però estem segurs que a l'Entero de la Sardina hi teníem alguna vídua desconsolada que implorava que aquell Carnestoltes del nap dret tornés l'any vinent. Així ho desitgem.

APLEC DE PASQUA A LA MASIA CABANYES

No solament fem l'Aplec de Tardor en aquest lloc sinó que, aprofitant el tradicional costum d'anar a menjar la mona al camp, els nostres Amics de la Sardana han anat organitzat des de fa uns anys l'Aplec de

El nostre particular Carnestoltes sota la figura de l'Àngel del Campanar.
Foto: R. Fariol

Crònica del "cotarro" talaïenc

Pasqua en el recinte de la Masia Cabanyes, que enguany ha gaudit d'una aflluència extraordinària de gent. El bon temps segur que també va ajudar força a l'èxit de la convocatòria. Ens en felicitem i només cal desitjar que en properes edicions aquesta animació es mantingui o se superi si cal.

NECROLÒGIQUES

El passat 1r de març, després d'una llarga malaltia, deixà aquest món, als 75 anys, Antonio Victoriano Moya, pare del president de la Secció d'Esquí, en Paco Moya i d'en Toni Moya, habitual col·laborador dels Campaments d'Estiu. Des d'aquestes planes fem extensiva la nostra sentida condolença a tots els familiars, encoratjant els nostres amics a superar aquesta sensible pèrdua i continuar en la tasca de tirar endavant la nostra entitat. Descansi en pau.

També cal dir que ens va sorprendre i entristir molt la inesperada i sobtada mort d'en Jesús Mondejar Riquelme, espòs de l'Adelaida Gascon, consòcia nostra i fins no fa gaire activa i engrescada col·laboradora en tasques de l'entitat sobretot pel que feia a Carnaval. La mort d'en Jesús els sorprengué el 23 de març, en plenes vacances de Setmana Santa, i justament quan el matrimoni es dirigia en tren cap a Andalusia on pensaven passar-hi uns dies. Rebin tant ella com els seus fills i familiars el nostre sincer i més sentit condol.

NAIXEMENT

Potser anem una mica endarrerits amb la notícia, però ens ha arribat que en Jordi Lozada ha tornat a ser pare i també aquesta vegada d'una nena a qui han inscrit amb el nom d'Isabel. Ah, i ja han passat per Secretaria per fer-la sòcia. I doncs què us pensàveu! Felicitats a la jove parella.

Els nostres Cots en plena actuació al Teatre Principal el Dilluns de Carnaval. Foto: R. Farriol

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS DE L'A.E. TALAIA

Tal com era previst i com disposen els estatuts de la nostra entitat, i d'acord amb la convocatòria feta per la junta directiva, el passat 25 de gener es va celebrar aquesta assemblea general de socis, que seguint l'ordre del dia de la convocatòria començava amb la lectura i aprovació de l'acta anterior, que fou llegida pel Secretari, Lluís Forgas, per passar a continuació el President, Salvador Butí, a fer un ampli resum de totes les activitats realitzades durant l'any, entre les quals destacaven: Caminada Popular, Marxa Social, Campament d'Estiu, GR's, Coneguem Catalunya, i divendres culturals. També els presidents tant del GET com del GEAM exposaren les seves principals consecucions.

Es va seguir amb un detallat relat de les llargues i complicades vicissituds del nostre local social i del començament i seguiment de les obres, que ja coneixen els qui llegiu aquesta revista. Tot seguit, en Josep Blanes, com a sots-president administratiu, exposà l'estat de comptes —que tot just s'acabava d'imprimir— i el Compte de Pèrdues i Guanyos, que donava els resultats de l'anterior exercici de 1996 i es resol

amb un superàvit de 81.262 pts. tot i haver donat una bona injecció d'ajuda al compte d'obres del local i al finançament de l'amortització de la hipoteca. El Balanç de Comptes s'equilibrava als 31.053.085 de l'Actiu i el Passiu, amb un augment de 650.350 pts. respecte a l'exercici anterior.

En un altre punt calgué donar compte de la proposta a l'Assemblea de les baixes de soci per manca de pagament després d'haver esgotat totes les possibilitats que aquests —ara ja ex-socis— poguessin posar-se al corrent de pagament fins reclamant facilitats, quan alguns —amb molta tolerància— portaven gairebé tres anys sense donar senyals de vida, ni pagar ni quotes ni derrames. Es va aprovar la baixa d'aquesta llista de morosos amb la rotunditat que calia.

El torn obert de paraules fou brevíssim, havent-se anunciat durant l'assemblea, per part del president, de la propera Assemblea Extraordinària per elegir un nou equip directiu, pel qual calia presentar les corresponents candidatures. Amb la notificació de les eleccions presidencials per al 22 de març següent, i sense més temes a tractar, s'aixecà aquesta Assemblea.

Crònica del "cotarro" talaïenc

ASSEMBLEA GENERAL EXTRAORDINÀRIA I ELECCIONS DE JUNTA DIRECTIVA

Poca cosa podem explicar d'aquesta Assemblea, ja que des de feia dies i amb vista que no es presentava cap candidatura es preveia que s'hauria de perllongar l'actual situació.

Tot i haver complert estrictament els terminis reglamentaris per a la convocatòria i la constitució de la junta electoral, i fins i tot haver d'intentar convèncer alguns possibles candidats, finalment ningú no va fer cap moviment per responsabilitzar-se de dirigir la nostra Talaia.

En tot cas com a símptoma social és una situació alarmant. El 22 de març, l'Assemblea reunida, davant de la total absència de candidatures i conseqüentment de la inutilitat de votacions, acceptà i aprovà la proposta de la Junta actual, que féu el President en una acurada exposició, d'allargar un any més la duració d'aquesta junta, preferiblement a una Junta Gestora que hagués complicat una sèrie de qüestions legals de cara al local i la seva comunitat de veïns. Amb tot, en Salvador Buti va expressar una vegada més la seva necessitat de deixar la presidència. La proposta fou aprovada per unanimitat i durant aquest any de termini es cercarà una solució i després es convocaran de nou les eleccions.

DARRERES NOVETATS PEL QUE FA A LA MARXA DE LES OBRES AL LOCAL SOCIAL

Un breu comentari sobretot adreçat a aquells que no veniu amb molta regularitat al local. Cal dir-vos que ja tenim acabades —per compte de tota la comunitat de veïns— les obres de consolidació de la zona des del terrat, segon pis, primer i baixos, a la cruïlla corresponent a l'anterior emplaçament de la Biblioteca, entre la capella i la torre. Paral·lelament, i per compte nos-

tre, s'han complementat aquestes obres creant al segon pis el futur arxiu-biblioteca, i al primer pis el nou espai per al bar. S'ha enrajolat, arrebossat, pintat i s'està fent la instal·lació elèctrica. No cal dir que serà molt ben rebuda la vostra col·laboració. Us esperem!

ELS DIVENDRES CULTURALS

Passem a fer un breu comentari de com han anat els divendres del darrer trimestre organitzats per la Secció de Cultura. Reempeníem el curs després de Reis i el primer divendres d'activitat a la casa era el dia 10 de gener, amb una **conferència** a càrrec d'Elvira Cardona sobre el tema que enllaçava amb la interessant exposició **EL CICLE DEL NADAL A L'ES-CULTURA ROMÀNICA** que es donava aquell mateix dia per clausura. Tant l'exposició, obra del Salvador Buti i la M. Carme Barceló, com la conferència varen ser molt celebrades. El següent divendres coincidia amb la festivitat de Sant Antoni i qui més qui menys va agafar els esquís i la Talaia i Vilanova quedaven buides durant aquell llarg cap de setmana. El dia 24 era el Jordi Vidal qui delectava el públic assistent a la sala amb unes vistoses diapositives sobre el seu **VIATGE AL NEPAL: Trekking dels Annapurna**, que va fer dentetes a més d'un. La projecció anava acompanyada d'una petita mostra de records i artesanies del Nepal. I tancàvem el mes de gener amb la conferència d'en Xavier Orriols **SOBRE EL CARNAVAL VILANOVÍ**, que ja s'ha comentat en aquest mateix espai de cotarro.

El primer divendres d'activitat de febrer era el dia 7, que coincidia amb l'Arriu del Carnestoltes, i com que tota la gent era al carrer no hi hagué l'activitat habitual. Passàvem al següent, dia 14, amb una projecció de diapos que ens oferí en Joan Toledano d'una anada al Marroc; el títol era escuet i suggerent: **ATLES, SIMPLE-MENT**, unes bones panoràmiques del país i mostra de les —no tan simples— i així sí, envejables ascensions que va fer amb la Isabel i un company. El dia

21 hi havia força expectació, val a dir. Estava anunciada feia dies una **PRESENTACIÓ DEL MÈTODE GRINBERG**, un mètode que molts de nosaltres ignoràvem, la veritat sigui dita, i que aquell dia vàrem conèixer: es tracta d'un mètode creat per aprendre a ser aventurer a la vida a través del propi cos. La presentació era a càrrec de Montse Sunyer, Núria Ayats i Carme Prims i van comptar amb algun intrèpid voluntari assistent a l'acte per fer-ne les demostracions pertinents. El darrer divendres de febrer, dia 28, M. Àngels Suau inaugurava una **EXPOSICIÓ D'OLIS** que va restar oberta al públic fins al 14 de març i que va ser força visitada.

Encetàvem el mes de març amb la xerrada i projecció de diapositives, el dia 7, a càrrec d'en Joan Vallès, professor de Botànica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, bon amic que ja ens ha visitat altres vegades i que ha col·laborat amb articles a la nostra revista i gaudeix d'un públic fidel i entusiasta. Aquell dia el tema era: **UNA VISIÓ DE L'IRAN A TRAVÉS DE LA BOTÀNICA**, tema que va tenir molta acceptació i fou força aplaudit. El divendres següent el tema era ben diferent i original a la Talaia: una xerrada i exposició a càrrec de Ramona Ayala, professora de Puntetes de Coixí, sobre **LES PUNTES D'AHIR I D'AVUI**. A pesar de tractar-se d'una qüestió tan aliena a les nostres activitats la sala es va omplir de gent interessada en aquest lloable treball de paciència i artesanía que d'uns anys ençà s'ha tornat a posar de moda. I tancàvem el mes de març amb una projecció de diapositives comentades per en Josep Blanes i que portava per títol: **UN PASSEIG PER TENERIFE**. Qui coneix el Pitu també sap de la seva afeció per les flors i plantes i així doncs tots vam poder gaudir una bona estona de les seves fotografies florals i les minucioses i detallades explicacions que en feia de cadascuna. I és que Tenerife és un autèntic paradís pel que fa a la flora.

El «hobby» d'aquest hivern (27) **CONSTRUCCIÓ I HISTÒRIA DEL COL·LEGI SAMÀ (2)**

DE COM EL COL·LEGI SAMÀ VA ESDEVENIR EL PRIMER INSTITUT DE SEGONA ENSENYANÇA DE VILANOVA I LA GELTRÚ

En esdevenir la segona República, algunes coses van canviar en l'àmbit estatal. El sector educatiu va ser un dels afectats i així es va veure a Vilanova en la instal·lació, a les dependències del col·legi Samà que fins aleshores portaven els pares Escolapis, d'un Institut Estatal de segona ensenyança de batxillerat.

Fou en el curs de 1933-34 quan es va posar en marxa aquest institut i uns anys més endavant, a principis de la guerra civil, se li va canviar el nom d'Institut Samà pel de Pérez Mateo, en record del que fou professor de dibuix i que va morir al front de Madrid on s'havia integrat a les brigades internacionals fent d'interpret. D'ell es deia que era un gran artista, company de Picasso i bon amic de Joaquim Mir.

La direcció d'aquest institut va ser encomanada al Sr. Josep Tuset, jove de només 24 anys i que acabava de guanyar un lloc de treball en els Cursos de Selecció i Perfeccionament del Professorat.

La creació d'aquest institut era molt meritòria per a Vilanova donat que fins llavors només tenien institut Reus, Figueres i cada una de les quatre capitals de província. Potser va ajudar a la consecució el fet que al capdavant de la Generalitat hi havia en aquell moment dos il·lustres vilanovins com eren el president Francesc Macià i el conseller Joan Ventosa i Roig.

Quan el Sr. Tuset va venir a prendre possessió del seu institut, en arribar-hi es va trobar amb la comunitat escolàpia que encara hi estava

instal·lada. Ell va tornar cap a Barcelona, tot comunicant a l'Ajuntament que no seria ell qui tragués els escolapis de casa seva i que ja l'avisarien quan això s'hagués realitzat. Resultava que el Sr. Tuset havia estat professor en alguns col·legis dels escolapis i un d'ells era el mateix col·legi de Vilanova.

Els escolapis es van avenir a passar al carrer Sant Gervasi n. 62 i van continuar-hi la seva tasca encara que vestits de paisà. Més endavant, i gràcies a les bones relacions que hi havia entre el rector de la comunitat i la direcció de l'Institut Pérez Mateo, els escolapis van acordar inscriure els seus alumnes com a oficials a l'institut.

ESCOLA ACTIVA VILANOVINA

Trobaríem encara molts vilanovins o vilanovines coneguts nostres

que en van ser alumnes, d'aquell Institut, i ens podrien parlar de la mena d'escola activa que van practicar. Segurament que ens parlarien de les classes sobre l'estudi directe de la natura, o de la destacada col·lecció zoològica actualment guardada en set vitrines i col·locades en el passadís del primer pis, lloc de pas dels alumnes, amb una bona mostra de peixos, moluscs, rèptils, aus palmípedes, ocells, rapinyaires, depredadors, planígrafs, fòssils i minerals, i també esquelets per a l'estudi del cos humà, col·lecció que en el seu temps era una de les més importants de Catalunya. També ens parlarien dels treballs a l'observatori meteorològic i astronòmic situat dalt de la torre principal, que té una alçada de 25 metres, del mapa en relleu del poble de Vilanova, de les excavacions que ja en aquell temps feren al sector d'Adarró, dels seus treballs al laboratori, de les conferències

El col·legi Samà l'any 1886. Foto: Arxiu

que donaven, o de les representacions teatrals que feien, i també, no cal dir, de l'esport que hi practicaven. Tot això en la seva etapa de formació, que, per bé o no, moltes vegades és la que marca per la resta de la vida.

També hi van accedir a aquest institut un gran nombre d'alumnes becats, que sense aquesta ajuda no haurien pogut fer els estudis de batxillerat, així com d'altres que treballaven en alguna de les fàbriques de Vilanova i amb el seu sou es pagaven els estudis.

Més endavant i dins l'ambient revolucionari dels primers dies de la guerra civil, els seus professors i també molts dels seus alumnes, mirant per la cultura, van salvar molts llibres que havien estat sentenciats de ser cremats.

ALTRES ACTIVITATS

L'estiu de l'any 1937 s'hi va fer un curs gratuït per a la gent gran de la vila (a partir dels 14 anys) que hi volgués assistir, que va durar dos mesos, al final del qual se'ls va lliurar un certificat d'aprofitament.

També van tenir fama les classes de català que s'hi donaren, que eren obertes a tothom, fins i tot molts treballadors de la fàbrica Pirelli anaven a classe a la una del migdia, quan sortien a dinar, aprofitant la proximitat entre els dos centres.

La durada d'aquest institut va ser molt curta, tan sols 5-6 anys. La seva labor, però, va ésser extensa i fructífera i va deixar un gran record a molts vilanovins.

TORNEM AL COL·LEGI SAMÀ QUI FOU SANT JOSEP DE CALASSANÇ?

Josep de Calassanç (1557-1648) era nascut a l'Aragó, a la franja de parla catalana, al petit poble de Calassanç, agregat des del 1970 al de Peralta de la Sal i comarca de la Llitera. Era de família noble i fou educador d'infants i fundador, l'any 1597, a Roma, d'una escola gratuïta, destinada a l'educació de les classes populars sota la invocació de Nostra Senyora de l'Escola Pia. Però abans de passar a viure a Roma, Josep de Calassanç havia estat secretari i conseller del bisbe de Lleida, també va es-

A dalt, Joan Sivil. A baix, Jordi Minella. 48 anys separen aquestes dues fotografies.

tar de visitador a Montserrat i mestre de cerimònies a la diòcesi d'Urgell fins a l'any 1591, en què renuncià a aquests càrrecs passant a Roma i dedicant-se de ple als infants desvalguts i procurant-los, a més de l'ensenyament, el menjar i el vestir. L'any 1638 envià un pare escolapi al poble de Guissona (Lleida) a obrir-hi el que seria el primer col·legi de l'Escola Pia a la península ibèrica. Als 119 anys de la seva mort a Roma va ser canonitzat pel papa Climent XIII l'any 1767. D'ell es conserven diverses cartes escrites en català.

L'any 1959, durant la Setmana Santa, a l'escola es féu una exposició de goigs d'en Ricard Vives Sabaté, motiu pel qual en va editar un dedicat

a sant Josep de Calassanç, que porta el n. 167 de la seva col·lecció i del qual reproduïm alguna estrofa.

Corones feu a Maria
quan eduqueu els infants,
PARE DE L'ESCOLA PIA
FEU QUE SIGUEM BONS I SANTS

D'aquella vinya ben tendra
rica de fruits verolats,
la mel més dolça es pot prendre
el vi de fruits veremats
al camp de l'Escola Pia
planter dels homes més grans:
PARE ...

Si Vilanova us demana
vostre ajut i compassió,

i els infants us encomana
que seran la salvació,
Mestre i Sant sigueu el guia
dels petits que es van fent grans:
PARE ...

Com la palmera es desplega
i es gronxa a l'aire i al vent,
com una espiga es doblega
curulla d'or de froment,
així l'escola seria
visió de fruits triomfants:
PARE ...

o aquella altra que ja es cantava abans
i que deia:

Amb el cor ple d'alegria
a vós canten els infants,
del jovent sou mestre i guia
Sant Josep de Calassanç.

I tothom a vós venia
per veure exemples tan grans,
del jovent sou mestre i guia
Sant Josep de Calassanç.

Amb motiu del III Centenari de la
seva mort, el dimarts dia 4 de gener
de 1949 a les 5 de la tarda varen arri-
bar a Vilanova les relíquies de Sant
Josep de Calassanç i varen estar ex-
posades tres dies a l'església dels
Josepets i un dia a la capella de
l'escola, traslladant-les després al
col·legi de Castelló de la Plana.

ALTRES ESCOLAPIS RECORDATS

A part del pare Llanas, pels es-
colapis de Vilanova hi han passat
molts més pares que són força recor-
dats, alguns perquè el seu caràcter ho
portava i d'altres perquè per la seva
llarga estada van deixar un bon record
entre molts vilanovins.

Hi hagué el pare Constantino,
que va escolaritzar molts nens ja
abans de la guerra i entre els quals hi
podien haver alguns dels nostres pa-
res. Havent tornat a l'escola l'any
1940, hi romangué fins a la seva mort
ocorreguda el 12 de setembre de
1955, justament un any després de la
celebració de les seves Noces d'Or
Sacerdotals. Amb motiu d'aquesta
celebració esdevinguda el dia 9 de
maig de 1954, el batlle, en nom del
poble de Vilanova, li lliurà un pergamí
amb el seu nomenament com a Fill
Adoptiu de la Ciutat. Una de les es-

pecialitats d'aquell escolapi fou
l'assignatura de taquigrafia, en la qual
ens va fer entrar amb força plaer. Un
altre fou el pare Pere (Pere Ferrer),
que va ser a Vilanova entre 1941-
1947, i des de l'any 1976 els seus ex-
alumnes cada any li estan organitzant
una trobada dominical. Es va donar el
cas que aquest escolapi mentre era
destinat a Vilanova, l'any 1945 va ha-
ver d'anar a la «mili». I un tercer es-
colapi de molta fama a Vilanova fou
el pare Joan Bosch i Raurell, que va
arribar a Vilanova l'any 1948. La fama
que es va guanyar va ser d'un tal ni-
vell que el seu nom feia posar la pell
de gallina a molts dels escolars pro-
pis i també de foranis. Aquest va es-
tar a Vilanova una bona colla d'anys
amb el càrrec de director de batxiller-
rat i comerç. Actualment també s'han
organitzat trobades anuals amb els
que som els seus ex-alumnes.

Un altre escolapi dels anys 40-
50 que va entrar en la dinàmica de la
vida de molts de nosaltres va ésser el
pare Antoni M. Pibernat, que fou
l'impulsor d'una campanya, des del
curs 1950-51, per aconseguir una aju-
da espiritual i material per als immi-
grants que arribaven a Vilanova en
aquells anys i que s'havien començat
a instal·lar a la carretera de Vilafran-
ca a la que es deia ja la «Múrcia Xica».
Aquesta ajuda ell la recolzava bàsi-
cament en les aportacions de totes
menes que estimulava a fer als
alumnes de l'escola. Per cert que
aquest escolapi té un carrer en
aquesta barriada que porta el seu
nom. És un detall en reconeixement
a la seva tasca.

De pares escolapis en podríem
anomenar molts d'altres que ben se-
gur serien recordats de molts socis,
però hi hagué també un mestre que
hi va estar 17 anys, des del 1940 al
1957 i que quasi bé tots el vàrem te-
nir almenys en la gimnàstica. Em re-
fereixo al Sr. Enrique Peinado. Aquest
home va deixar un bon record als seus
alumnes, com es pot deduir pels co-
mentaris que hi ha al llibre editat l'any
1987 per Miquel Altadill, en honor i
memòria seva.

L'ESCOLA TAL COM ÉS ARA

L'organigrama de l'escola està
continuament en renovació segons les
èpoques que passen. Ja fa molts anys
que va desaparèixer la secció

d'internat de què disposava per als
alumnes de fora de Vilanova i dels
quals es feia càrrec un pare tutor, tant
pel que feia a la disciplina de dins
l'escola com quan es tractava de por-
tar els nois a algun dels actes que es
feien al poble.

I seguint en aquesta dinàmica
participativa en la qual es tracta que
l'educació dels infants abarqui tots els
actes i festes del poble, festes tan
nostres com els Tres Tombs i també
el Carnavà, han suposat un estudi i una
participació dels escolars començant
ja pels més petits, fet totalment impen-
sable en una escola religiosa en la
meua època escolar.

L'escola Pia continua la seva tas-
ca a Vilanova després dels 120 anys
que enguany farà que s'hi va establir.
Les dependències que abans eren els
dormitoris s'han reconvertit en aules
escolars. Tot l'edifici està disposat per
a acollir l'ensenyament primari, l'ESO
i el posterior batxillerat. De pares es-
colapis n'hi ha pocs, però els mestres
i els alumnes (ara nens i nenes) han
augmentat en quantitat, convertint-se
en escola mixta segons manen les cir-
cumstàncies actuals, i entre aquests
alumnes, un de petit molt estimat que
porta el meu cognom, Gerard Minella
Sivill, ja campa pel primer curs a la
classe de les «tortugues».

Joan Sivill i Vergés

Bibliografia:

- Introducció a la història del Col·legi
Samà de Vilanova i la Geltrú. Seixan-
ta anys del primer institut de Vilano-
va i la Geltrú. M. Providència Garcia
Sagarra. *Miscel·lània Penedesenca*
1991. *Miscel·lània Penedesenca*
1993.
- *Vilanova i la Geltrú, Imatges de la*
Ciutat i Comarca. A. Virella i Bloda,
1949.
- *Arxiu Diari de Vilanova*. Agost de
1953.
- *Gran Enciclopèdia Catalana*, Vol. 4.
Goig estampat per R. Vives l'any
1959 amb el n. 167 de la seva
col·lecció.
- *El Senyor Peinado, Pedagog a*
l'escola Pia de Vilanova (1940-1957).
Miquel Altadill Giner, 1987.

*Activitat
d'escalada
i alta
muntanya*

VIA ALFA-CENTAURE o La grinyolada de la sortida

Com sempre —i com ha de ser—, a l'oficina de projectes-bareto d'aquesta casa nostra. El Mago diu:

—Tòle, anem a trepar el diumenge?

—Sí, on anem?

—Una via llarga i no complicada a la CADE de Terradets.

—D'acord.

La Lurdes, que també és en el «corro»:

—Per què no aneu a fer l'Alfa-Centaure?

Dissabte 8 de març, a les 18 h, una furgona s'atura davant de casa meua amb el Mago, l'Andreu, el Toni Massana, la Magda i jo, que pujo l'últim. Després de sopar a la plaça de l'ajuntament d'Oliana i de fer la xerrada al bar Massana, que per cert s'està interessant per poder donar el servei d'informació d'escalada de la zona, ens adrecem al pantà on fem un bivac.

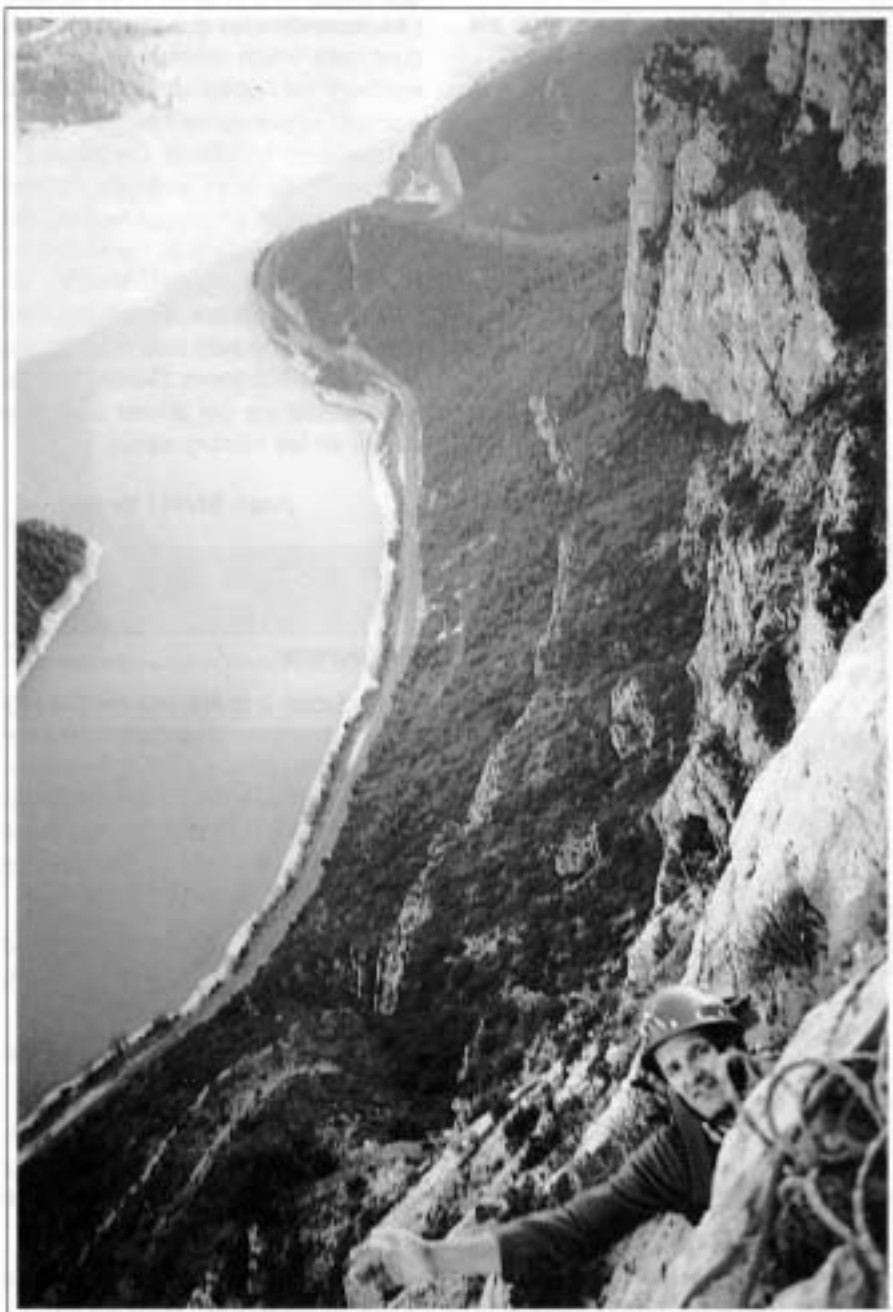
Són les 7 h AM, quatre renecs típics de l'ocasió i anem a omplir la «màquina» pel que li espera durant el dia.

Des del cotxe fins a peu de via una mitja hora, per fer posar bé la teca que ens hem cruspit. L'inici és lent ja que és una roca amb molt de canto però de forma estranya. A la segona reunió la Magda, que no es troba gaire fina, decideix baixar junt amb el Toni i nosaltres tres continuem.

El descriure la via no és el més interessant, ja que la dificultat no és gaire elevada, però l'entorn en què et mous és el que ho fa encantador, per les dimensions, el tipus de roca, ara «xunga», ara no tant. El dia és bo i la companyia encara més. Releix on es troba el llibre que van deixar els que la van obrir, curiositats escrites. En aquest lloc van fer bivac els «pares» de la via.

Com que portàvem dos «mòbils», la tècnica moderna ens permet de comunicar-nos amb els companys indicant l'hora aproximada que sortirem per dalt i que ens vinguin a recollir al final del corriol de baixada.

Passem el jardí penjat, un llarg més i entrem en un magnífic mur de quasi dos llargs, dret però màgic de pujar.

El Tòle traient el cap. Al fons, el pantà d'Oliana. Foto: Andreu Ferrer

Ultima reunió, a mi ja se m'han acabat les piles i aquí és quan la història té el final que «grinyola», flanqueig a la dreta i un pas de sostre tipus Carme de la «Facu», que no hi ha manera de sortir. L'Andreu que em vol ajudar fent un pas d'espatlles, no hi ha manera de sortir, i jo cridant com una partera, encara no entenc per què cridava. L'Andreu passa i junt amb el Mago em «pouen» fins a sortir per aquesta muralla de sis-cents metres i quasi vuit hores de ferma escalada.

Baixar a punt de cantar les «puputs», bosc, rappel, corriol que es perd, la nit que cau i al final, la Magda i el Toni, abraçades, sopar, viatge i una altra aventura al sarró. Ah, l'última, era l'aniversari del Mago! Feliços 27 anys, l'any que ve, més.

Joan Toledano

El Mago esperant a la reunió. Foto: Andreu Ferrer

PONT DE L'1 AL 4 DE MAIG DE 1997

CAMPAMENT DE PRIMAVERA AL MONTGRONY

Organitzen: Seccions G.E.T. i G.E.A.M.

ELS INCONDICIONALS DE GÓSOL TENIM UNA DATA PER RECORDAR:

13 DE JULIOL DE 1997

10a CAMINADA POPULAR DE LA VALL DE GÓSOL

Serrat del Puig, la Plana, Torrent Forcat i Font de les Abeurades.

17 km aprox. Sortida a les 8 del matí de la Plaça Major.

Aquest any en van 10. No els podem decebre.
Ens animarem a fer un autocar ben ple de caminaires?

COM ANEM DE BRUIXES?

(El «compte» de mai acabar)

No cal dir que ens agrada la bruixeria toponímica i amb aquest aspecte l'anem exposant en el butlletí, sense cap altra motivació que la merament geogràfica, amb alguns tocs llegendaris.

Fa poc ens hem assabentat d'una certa relació entre el fet bruixeril i l'excursionisme. En el Vèrtex del passat març vam llegir un títol ben suggerent: «Coscs que es poden trobar anant d'excursió: les bruixes del Maresme i Vallgorguina». L'article és de Jordi Lloret i explica una sortida pels racons màgics del Maresme i el Montnegre, des d'Argentona passant pel Mont Cabrer, proper al castell de Burriac, i per la Pedra Gentil, dolmen vora Vallgorguina, situat en el pla de les Bruixes, aquest darrer anomenat per nosaltres el setembre de 1994. Des d'aquestes ratlles donem la benvinguda a la nova iniciativa de caire excursionista-fetiller.

Per altra part, el mateix Vèrtex portava la regesta d'un llibre editat l'any 1994, titulat «Les bruixes segrestades», del vigatà Lluís Orriols, que relata fets dels segles XVI i XVII sobre les peripècies de les autèntiques bruixes catalanes i la persecució que van patir per part de les autoritats d'aquells temps.

Notificades aquestes percepcions, passem a la recerca de topònims embruixats. En la darrera llista de bruixam publicada el mes de març de 1996, fèiem avinent que la TV havia mencionat el **pla de les Bruixes** de Beret, desconegut en els mapes de què disposem. Poc després, en les pàgines de cultura de l'AVUI del 2 de maig es confirma el lloc en el conte infantil de Pep Coll «La bruixa del Pla de Beret», breu obra de l'autor contemporani català que més s'ha proposat de recuperar les llegendes, els mites i el món idil·lic del Pirineu. En el comentari es diu

que en aquest relat l'autor convenç el lector de la permanència de les **bruixes ancestrals** malgrat els temps de **bruixeria real** que corren.

Continuem amb altres bruixes ancestrals. Segons el butlletí de la Societat d'Onomàstica de setembre de 1995, quatre pobles de muntanya i dos del pla del Camp de Tarragona tenen llocs embruixats (també dóna referències del Diable):

59. **Font de les Bruixes** d'Alforja.
60. **Pedra de la Bruixa** a Arbolí.
61. **Cova de les Bruixes** de Capafonts.
62. **Serrat de les Bruixes** de Castellvell, a les Serres.
63. **Barranc de les Bruixes** a la Pobla de Mafumet, i
64. **Mas de les Bruixes**, a Vilaseca.

Amb aquests sis hem fet bona collita. Però n'hi ha molts més. Tornem al Pallars. Més amunt de Rialp de Noguera, davant d'un poblet que es diu Aidi, del municipi de Llavorsí, hi ha el

65. **Turó de les Bruixes**. I sense marxar de la comarca, en el Vèrtex de desembre del 95, es lleix que damunt d'Areu hi ha el «pont de Sorguen» —per on hem passat més d'una vegada—, que amb llengua bascoide del Pirineu —i en basc actual— vol dir

66. **Pla de les Bruixes**, significat que ni els mateixos pallaresos deuen saber. Aquest cas ens fa pensar que hi deu haver noms de lloc arreu del món que volen designar «bruixa» en altres idiomes. Sense deixar el català —que ja en tenim prou— tornem a la Tele. L'altre dia ens van informar que sota les esglésies pre-romàniques de Terrassa hi passa el torrent de Vallparadís, també conegut per

67. **Torrent de les Bruixes**, el qual volen rehabilitar per a la ciutat, fent-hi parcs i jardins. Ara toca LA VANGUARDIA del 23 d'abril de 1996. Hi havia una notícia de Santa Coloma de Gramenet donant compte de l'existència del Col·lectiu Ciutadà, integrat al Centre Excursionista Puigcastellar. Aquesta gent està recuperant el bosc del

68. **Torrent de les Bruixes**, situat al peu del puig Castellar, turó que conserva el segon poblat ibèric més important de Catalunya, descobert fa anys però a càrrec del CEP des de l'any 1954. En el citat torrent —prolongació fins dalt el carrer de Ramon Berenguer— fa deu anys que hi treballa el col·lectiu, consolidant un bosc de ribera, amb alzines velles i centenars d'arbres per plantar, entre els quals hi ha roures, oliveres, ullastres, garrofers i alzines. A l'indret hi ha la font de la Bóta, que han recuperat després de tres anys. Ells mateixos es diuen «bruixots» en ésser «fills del torrent de les Bruixes». En aquest cas no hi ha dubte que són uns «bons bruixots».

Avancem que per part dels amics Aymami i Toni hem rebut noves llistes de bruixes, infers i diables. Les anirem divulgant de mica en mica per no fer-nos pesats.

Avui acabarem amb una paraula de diccionari de temàtica bruixeril:

Bruixó. Aquest mot, a la Ribagorça i a la Conca de Tremp és equivalent a «calamarsa». Per què? Perquè generalment s'atribueix a les bruixes la virtut de congriar les pedregades. Així, una **bruixonada** és una calamarsada.

Com podeu comprovar les bruixes eren mal vistes pertot arreu.

Vicenç Carbonell i Virella

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient

DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES

CAPOLAT-

L'ESPUNYOLA - AVIÀ

11ª etapa: SANT MARTÍ DE CAPO-LAT- L'ESPUNYOLA - AVIÀ; 14 km aprox.; 74 participants; 15 de desembre de 1996.

Potser el record del torrent de Pareis n'era la causa, o potser era l'expressió d'una certa adaptació al medi aquós motivat per la llarga temporada de pluges; qui ho sap? El fet és que a quarts de set del matí, a la plaça de l'Estació, mentrestant esperàvem els autocars es notava un cert nerviosisme i tothom comentava el rumor d'una possible remullada en passar a *gual* una riera molt crescuda.

Tot aquest descontrol motivà que sortíssim amb una mica més de retard que els cinc minuts habituals. Males llengües diuen que el retard fou causat per l'encaparrament d'un senderista de secà (no direm qui) que, de totes totes, volia carregar una barca a l'autocar; finalment el vàrem poder convèncer dient-li que podria agafar el pneumàtic de la roda de recanvi.

Un cop posats en marxa qui més qui menys intentà dormir una estona; però com sempre hi hagué qui se n'encarregà de dificultar-ho al màxim tot exhibint una xerrameca de venedor de fira. Malgrat aquests altaveus humans alguns aconseguirem desconnectar fins a les envistes de Berga, on ens trobarem embolcallats per una boira força consistent. De seguir així, per tal de gaudir dels grans paisatges i de les grans panoràmiques que ens havien promès ens hauríem de comprar una postal.

Per sort, en enfilar-nos per la carretera de Queral, sortirem dels núvols baixos i ens trobarem amb un cel esplèndid. L'estreta i revoltada carretera

ens conduí fins l'entrada del túnel de la Foradada des d'on, per la pista, arribarem a Sant Martí de Capolat a un quart de deu. En aquell moment la quietud i la placidesa del paratge re-

Montserrat al fons, esmorzarem al sol com les sargantanes. Passades les deu continuarem la marxa baixant cap a la boira.

Una mica abans de perdre el món de vista, és a dir d'immergir-nos en els núvols, encara poguérem admirar l'espectacular salt de Sallent. Més endavant, ja dins de la vaporosa atmosfera, passàrem per entremig de grans *peïros sidobrensis*, veiérem l'església dels Sants Metges i, en un mas, a l'entrada de l'Espunyola, admiràrem un curiós mostrari d'aviram i de conillam que va fer que la nostra massa coral entonés el conegut himne *Oh, que macul!*

Després de travessar la disseminada Espunyola i passar de la magnífica i isolada Casa del Quatre Vents ens trobarem el camí tallat per una gran quantitat d'aigua! Els més impacients ja cridaven: Pareis! Pareis! Roba fora i aigua al coll! La resta, més assenyada, consultava la descripció, mirava els mapes, comparava els temps i finalment va dir: Res, això no pot ser la riera esperada. Efectivament, *allò* només era un gran toll d'aigües quietes i pacífiques. Però malgrat la seva aparent innocuïtat ens

obligà a cercar un pas alternatiu per entremig del bosc i a una lluita aferrissada amb un exèrcit d'esbarzers. S'ha de dir que alguns senderistes no pogueren resistir-se i aprofitaren l'ocasió per fer una primera aproximació a la mullena general.

Superat aquest obstacle s'arribà sense més entrebancs a la Casa dels Gossos, on vàrem fer una parada de reagrupament tot entretenant-nos amb la gossada de l'indret. Una vegada tots a lloc i descansats reemprenguérem

Salt de Sallent, abans d'entrar al mar de núvols. Foto: Agustí Poch

beren una forta sotragada; les pobres vaques no podien creure's que allò fos real: setanta-quatre bípedes vestits de coloraines i fent corredisses amunt i avall! N'hi ha que encara no els ha tornat la llet.

Ràpidament en posarem en marxa. I és que encara no s'havia esmorzat i estava previst fer-ho a la Casa de Comamorera, a uns vint minuts de camí. Allí, davant d'un magnífic mar de núvols, amb la serralada de

la marxa amb la certesa, ara sí, que aviat trobaríem la causa dels nostres anhels. I efectivament, una mica més endavant, al capdavant d'una suau baixada, se'ns mostrà esplendorosa: una riera no massa gran però plena fins dalt, que tapava completament el camí! (De fet era tan grassa perquè feia trampa; les seves aigües quedaven atrapades en una mena de petit embassament! Per aquest motiu tampoc corrien massa i s'estaven gairebé quietes com les del toll que ens havíem trobat abans. Així que si algú s'havia pensat que trobaria una riera ferotge estimbant-se per entremig de grans peïros rodados va quedar força desil·lusionat).

I aleshores començà el gran festival; n'hi havia que assajaven la tècnica de les bosses de plàstic (que per cert no funciona), d'altres que passaven com si res, sense treure's ni les botes (alguns fins i tot van fer anada i tornada), d'altres que optaven per la fórmula clàssica de treure's roba amb totes les seves variants, des de treure's només les botes i els mitjons fins a quedar-se gairebé en pilotes, amb gran exhibició de roba interior (blondes estrenades per a l'ocasió, fantasies de coloraines...). També es representà el conegut autosagremental del pas del riu a lloms del gegant sant Cristòfol....etc.

Alguns no van voler unir-se a la festa (sempre n'hi ha d'aixafaguitarres) i feren una expedició riera amunt fins que van trobar un pontet que els permetés creuar-la a peu sec. Pobrets! no saben que l'esperit de Pareis és molt venjatiu i que els empaitarà per sempre més.

Una vegada superat l'obstacle i convenientment eixuts reemprenguérem la marxa que ja no presentà cap més incidència digna d'esmentar. Gairebé eren les dues del migdia quan vàrem arribar a Avià on ens esperaven els autocars per traslladar-nos a l'Espunyola on dinàrem. Com sempre, els aristòcrates a taula amb estovalles de fil i la resta en qualsevol racó compartint la carmanyola amb les formigues i d'altres bestioles boscanes.

A quarts de cinc sortíem cap a Vilanova. La tornada, no cal dir-ho, la fèrem mig endormiscats malgrat els esgarips dels venedors de fira que no acaben mai de vendre el producte.

Agustí Poch

Casa de Comamoreda. Foto: Agustí Poch

El Manel aguantant-se els plàstics que li impermeabilitzaven els peus. Foto: Agustí Poch

La Neus i el Carles sucant-se els peus en el creuament de la riera. Foto: Agustí Poch

DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES AVIÀ-GRAUGÉS- GIRONELLA- OLVÀN

12a etapa: Avià-Santa Maria d'Avià-Graugés-Can Gris-Obiols-Bellús-Riera de Graugés-Gironella-Casa Nova-Cal Roig-Riera Cabots-Olvàn; 13,5 km; 78 participants; 12 de gener de 1997.

Aquesta etapa hivernenca sense massa fred, entre Reis i Sant Antoni, i després d'una bona època de pluges, feia que aquell dia clar convidés a caminar. Així, en un tres i no res, l'autocar ens diposita a Avià, havent fet una derivació des de la Colònia Rosal on prèviament ens aturàvem a esmorzar. Llàstima que no era època, però a la tardor ja haguéssim pogut adquirir bolets a les parades de la Fira del Bolet!

Des d'Avià agafàrem el camí de Santa Maria, tot ell asfaltat, fins a fer cap a la cèlebre església romànica, consagrada com a temple a principis de l'any 907 i edificat pel comte Jofre el Pelós, refet el segle XII i finalment restaurat cap al 1970. Llàstima que el frontal de l'altar romànic fos una reproducció de l'original que es guarda al Museu d'Art de Catalunya, però amb tot quedava força reeixit. En fi, aquell dia els GR-istes ens disposàvem a assolir un grau més de la nostra cultura. Havíem fet el primer reagrupament.

Per diverses pistes planeres faríem cap davant de Graugés, havent

deixat de banda el llac Gran de Graugés, artificial, però que ara sembla integrat al paisatge. Quan es va construir fou pensat per a regadiu, puix de superfície té unes 10 ha mentre que té la considerable fondària de 18 m. Quan arribem davant les cases de Graugés, passarem tocant el llac Petit, gairebé un clot comparat amb l'altre, mentre deixem de costat l'imponent Casa Vella de Graugés.

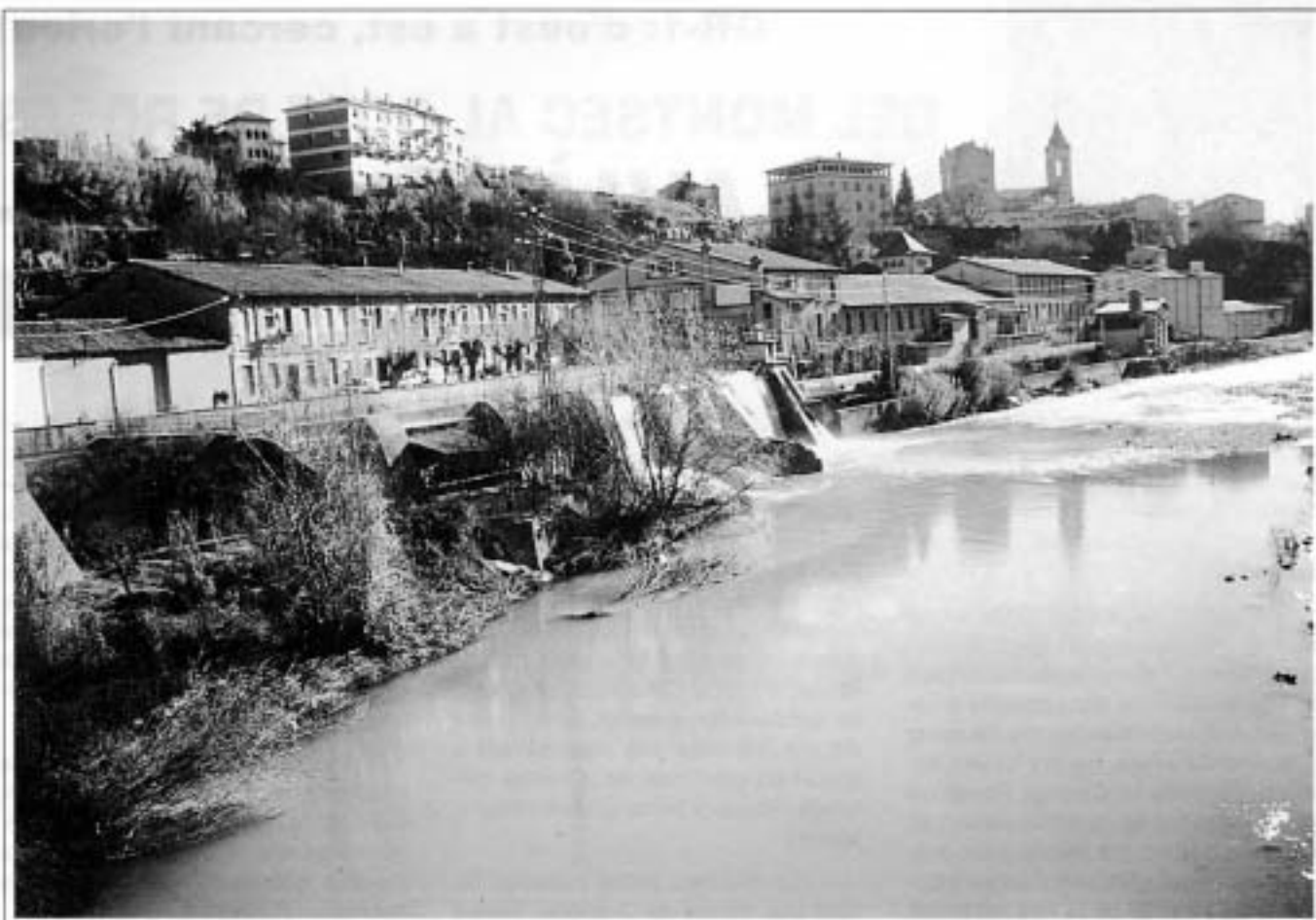
Aquest municipi es divideix en tres principals nuclis o carrers: Carrer Vell, Carrer Nou i Carrer del Mig, que resulten dispersos entre si i fins sembla mentida que es considerin membres del mateix poble.

Interior de l'ermita romànica de Santa Maria d'Avià. Foto: Carles González

Vista posterior de l'ermita de Santa Maria d'Avià. Foto: Carles González

Panoràmica parcial de Gironella i el riu Llobregat. Foto: Carles González

Vista del poble d'Olvan. Foto: Carles González

Camins, pistes, bifurcacions, granges, masies, fins que uns minuts més tard arribem a Can Gris, tenint a l'esquerra la característica Serra de Queralt i arrecerada a la seva base, Berga.

Més enllà, davant nostre, tenim la Vall del Llobregat i el poble de Gironella, però encara ens faltava una estona per arribar en aquest indret. Un cop abandonada la Casa Nova de Can Gris, divisàrem la Colònia Rosal, on havíem esmorzat, i més a prop, pel costat dret, apareixia una altra de les fites de la nostra cultureta GR-ística: Obiols i la seva església visigòtica i preromànica, encara que la seva existència s'esmenta l'any 935 es coneix que la seva base és preromànica. Presenta arcs de ferradura i un curiós absis trapezial, encara que amb el temps ha sofert moltes modificacions. Aquest monument féu que ens reagrupéssim tota la colla durant una bona estona.

Abandonant Obiols passàrem uns minuts més tard pel Colletó, poc després pel caseriu de Bellús i més enllà pel rec i dipòsit del Molí de Bellús. Seguiríem per la riera de Graugés fins a trobar-nos amb un bonic saltant d'aigua. El paisatge, ara, seguirà pràcticament per les vores de l'aigua, entre rieres i acostant-nos al Llobregat, amb la presència ja propera de Gironella i amb una vegetació de ribera que resulta agradable. Tot seguint pel costat del riu, deixem de banda una resclosa i la Font del Balç, fins que arribem a la carretera de Berga, on ens reagrupem novament. Som ja a la perifèria de Gironella. Traspasem el pont que creua el Llobregat i comencem a enfilar-nos per escales cap a la part alta del poble fins que sortim en una esplanada i anem deixant endarrere les últimes cases i el cementiri. Uns minuts més tard canviàrem de terme: Olvan.

Camins, bassa, rocallsos, granges, naus industrials, pista d'asfalt i fins i tot hem deixat enrere la matança d'un porc en una masia, però érem massa per convidar-nos. Travessem la riera de Cabots, a les estribacions d'Olvan, ja en un paisatge que guaitem cremat. Llàstima!

Arribem davant els nostres autocars i passàrem una llarga estona abans que arribés tothom, puix la caravana s'havia allargat molt. Baixàrem a dinar a Gironella per continuar després, tips i descansats, la becaïna a l'autocar fins a Vilanova.

Josep Blanes

L'estany petit de Graugés. Foto: Carles González

Reagrupament a Obiols. Foto: Carles González

Vista posterior de l'església d'Obiols (visigòtica, preromànica i romànica). Foto: Carles González

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient

DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES OLVAN-MOLÍ DE CAN VILALTA

13ª etapa: OLVAN-SANT ANDREU DE SAGÀS-MOLÍ DE CAN VILALTA; 14 km aprox.; 59 participants; 16 de febrer de 1997

Com passa cada any després de les disbauxes carnavalesques la participació d'aquesta sortida es reduí notablement; amb un autocar de dos pisos en tinguérem prou i encara anava mig buit!

Sortírem puntuals, passats els cinc minuts de cortesia de l'hora prevista, les set del matí, i

sense incidències arribàrem a la colònia Rosal quan eren prop de tres quarts de nou. Allí vàrem esmorzar i una vegada tinguérem el pap ple i alguns no gaire pla tornàrem a l'autocar que ens portà fins al poblet d'Olvan, punt inicial de l'etapa. Amb tots aquests quefers ja ens tocaren tres quarts de deu. Poca estona després de deixar el poble ens endinsàrem en una de les grans zones devastades pel paorós incendi de l'any 1994 i en patírem les conseqüències. I és que com a resultat de la

cremada alguns trams de l'antic traçat del sender quedaren notablement alterats la qual cosa motivà que el seu recorregut fos força dificultós i en alguns casos (com es veurà més endavant) fins i tot perdedor.

Caminant xino-xano pel cremat s'arribà a la masia de Collcervera, propera a la carretera de Gironella a Prats de Lluçanès. Més enllà de la masia travessàrem una zona de grans rocallissos, veritablement espectacu-

Tota la colla passant per uns immensos rocallissos i restes de bosc cremat després d'Olvan. Foto: Carles González

lars, i tot seguit ens abocàrem a la riera del Pontarró. Aquesta vegada no calgué treure cap barca i amb un simple saltiró passàrem a l'altra riba.

Malgrat les seqüeles de l'incendi l'indret conserva un cert encant que tinguérem ocasió de gaudir mentre esperàvem que s'anessin realitzant els corresponents saltirons. La parada també va servir per agafar forces per tal d'afrontar la llarga pujada fins a can Xiulans. Des de can Xiulans, fent una mica de marrada, el sender ens conduí fins a l'ermita de Santa Margarida de Sagàs, una minúscula construcció romànica amagada al mig d'un bosquet d'alzines. El paratge convidava a fer una breu parada i així ho férem.

A partir d'aquesta ermita boscana un passeig de quinze minuts ens menà fins a Sagàs, poblet format a l'entorn de l'església de Sant Andreu que és un notable exemplar romànic de la primera meitat del segle XI; en aquest indret vàrem fer un reagrupament i descansàrem una estona. En fer l'expedició de reconeixement previ s'havia pactat amb el mossèn la possibilitat de visitar l'església evidentment condicionada a que ell hi fos; malauradament vàrem arribar massa tard i el mossèn ja havia volat, així que ens haguérem de conformar amb la contemplació de les parets externes de l'edifici.

Alguns dels senderistes aprofitaren la parada per jeure al sol com les sargantanes però d'altres, amb més curiositat, es desplaçaren (un desplaçament de quinze metres!) fins a la veïna casa de la Batllia, d'origen medieval, i així pogueren contemplar els tres magnífics arcs que encara es conserven de la seva antiga entrada porxada.

Ja eren les dotze toques quan tornàrem a la feina i ho férem acompanyats per un vell conegut nostre, el GR-4, que per

aquestes terres va una estona de bracet amb el GR-1. D'aquesta manera, tot recordant l'anada de Montserrat al Puigmal i fent filosofades sobre el pas del temps i la brevetat de la vida, passàrem pel costat de l'ermita de Sant Jordi, de la Casa Nova, travessàrem una petita riera i finalment arribàrem a l'Hostal de la Roca on ens acomiadàrem de l'antic company. El camí era ample i planer i convidava a la distracció i així fou com, passat can Pla de la Creu, un bon nombre de senderistes caigué al parany de no deixar-lo quan calia. Sortosament, d'altres

caminaires més amatents a les explicacions del *Llibre* els avisaren a temps i evitaren que anessin a parar de cap a la carretera. Una mica més enllà tornàrem a passar per un tram força cremat i haguérem de baixar cap al torrent de Regatell per un senderol força embrossat que alentí molt la marxa.

Arribats al llit del torrent el passàrem a gual sense massa dificultat i, per tal de reagrupar-nos, férem una llarga parada. De cop algú va fer saltar la llebre: on és la Neus? Tothom es va mobilitzar

Baixant pel camí entremig de restes de bosc cremat. Foto: Carles González

Ermita de Santa Maria de Sagàs. Foto: Carles González

Sortint de Sant Andreu de Sagàs.
Foto: Carles González

La colla ascendint pel camí voltat del paisatge cremat anant cap a Santa Margarida de Sagàs. Foto: Carles González

buscant-la; uns mirant sota les farigoles, d'altres darrera les pedres, n'hi havia que s'enfilaven als pins... Vaja que no va quedar cap racó de la boscúria per regirar i la Neus no apareixia; era evident que LA NEUS S'HAVIA PERDUT!!! Aleshores s'intentà esbrinar quan l'havíem vist per última vegada; després d'algunes consultes va quedar clar que era just abans de la despistada general del Pla de la Creu, quan algú l'havia vist que anava a sota d'un romaní a fer cargols!

Ràpidament s'organitzà un escamot de salvament capitanejat pel propi president de l'entitat i format pels més experimentats muntanyencs del grup. En un moment remuntaren el corriol per on havíem baixat feia un moment i es perderen muntanya enllà. La resta esperàvem neguitosos mal-

grat alguns que no s'estaven de fer comentaris del tipus: no cal patir que ja té experiència (a perdre's, està clar), li haurem de penjar un esquellot, caldrà lligar-la amb una corda de seguretat, no patiu que de segur que dins la motxilla porta bengales de situació, etc.

De cop i volta grans crits: algú havia vist la Neus al vessant del torrent i evidentment ella també ens veié a nosaltres. Un cop a baix i aclarida la causa de la pèrdua (que no reproduïrem pas ací) s'optà per continuar la marxa sense esperar el retorn de l'escamot car, tal com va passar, era probable que tornessin per un altre camí. El GR continuava pel costat del torrent, aigües avall, passant per can Torrent; més endavant, en un indret força ombrívol,

trobarem la font Bona. En arribar a la carretera de Gironella veiérem aparèixer el grup de rescat que venia del Pla de la Creu i que, està clar, no havia trobat la Neus.

Tots plegats i contents férem l'últim tros del camí. Per can Vilalta vàrem baixar cap a la riera de Merlès i arribàrem al Molí, punt on s'acabava l'etapa. Els autocars, però, ens esperaven una mica més enllà, a l'hostal Sant Cristòfol, al peu de la carretera de Gironella a Prats de Lluçanès; a quarts de tres hi arribàvem. Després d'un bon àpat, uns entaulats i els altres enterrats, marxàrem cap a Vilanova per la pintoresca carretera de Santa Maria de Merlès. Abans de les set érem a casa.

Agustí Poch

DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES MOLÍ DE C. VILALTA- MONTCLÚS- STA. MARIA DE LLUÇA

14a etapa: Molí de Can Vilalta (neutralitzada fins a can Montclús-Coll de la Plana-Sta. Maria de Lluça-Castell de Lluça i retorn a Sta. Maria de Lluça; 13 km aprox.; 87 participants; 9 de març de 1997.

Ens havien promès una etapa curta però pujadora. I encara la fèrem més curta en neutralitzar el camí del Molí de Can Vilalta o bé des de l'Hostal de Sant Cristòfol, on ens aturarem a esmorzar, fins a Montclús, just abans de travessar la riera de Merlès. Haviem sortit de Vilanova amb un parell d'autocars que desembarcarien dues hores més tard a la subcomarca del Lluçanès, a cavall del Berguedà, l'Osona i el Bages.

La qüestió és que havíem baixat de l'autocar, ens cruspírem l'esmorzar i tornem-hi amunt cap a Montclús. Ens havíem estalviat així un bon tros de boscos cremats i a partir d'aquí ja deixaríem enrere el macabre paisatge que ens llegà l'incendi de l'any 1994.

Deixem de seguida Can Montclús i travessariem la riera de Merlès per un pont per canviar de comarca. Deixariem el Berguedà i passariem a l'Osona. El camí és en general pujador i passem per tot tipus de paisatge, des de conreus fins a bosc, línies elèctriques, fins que baixariem un xic fins a la riera de can Toves, filferrada, passem per can Caselles i baixem una mica per pujar —decididament— una

bona estona fins a fer cap a can Marxant, una masia situada estratègicament en l'ampli coll de la Plana, a 800 m d'alçada. Un llarg reagrupament ens permetria dividir els cims nevats més coneguts i propers, com la Serra d'Ensiya, el Puigllançada i la Tossa d'Alp i els propers Rasos de Peguera i Port de Comte i una mica de la testa del Pedraforca. Per sort teníem un dia amb un cel claríssim sense un núvol que ens permetia veure la primera panoràmica general del dia.

Haviem canviat de vessant, deixant a la nostra esquena la vall de la riera de Merlès i ara ens abocàvem cap a la vall del Rec de Miralles. Lluny encara, però al davant

nostre, l'encimbellat castell de Lluça on ens dirigiem. Més enllà ja divisem can Vilaró i les edificacions de Sta. Maria de Lluça. Creuem un parell de petits llacs i el rec de Miralles.

Més avall, prop de can Vilaró, ens aturem davant una alzina gegant, però ens reagrupariem en el punt rodó d'una zona urbanitzada i asfaltada, que tot seguit abandonariem per arribar a Santa Maria de Lluça.

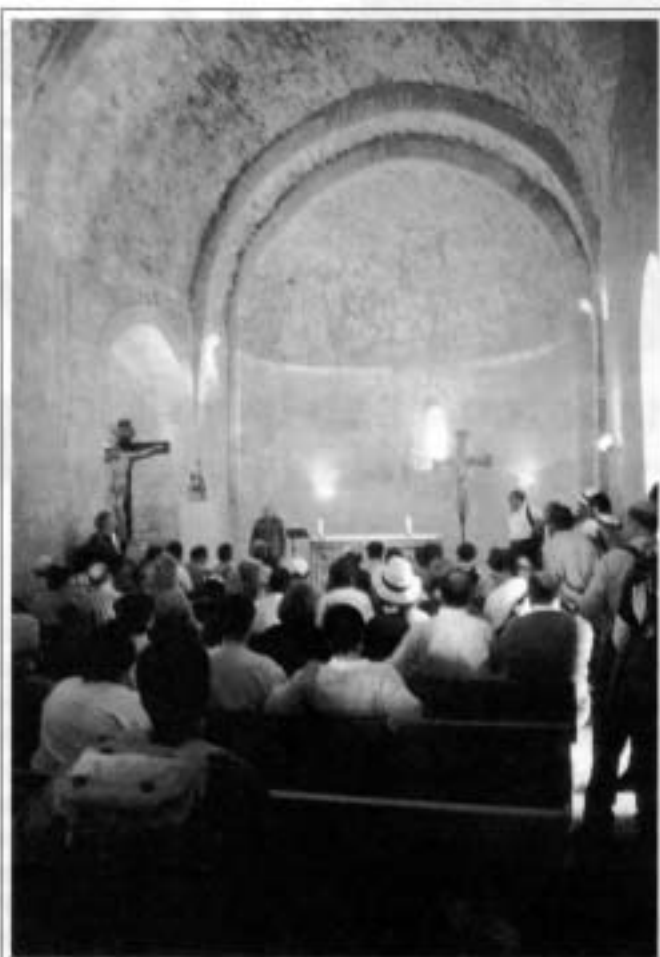
Com que arribàrem molt dispersos, vàrem tenir temps de visitar-ho quasi tot abans que no arribessin els últims. Així es pogué fotografiar el petit claustre romànic,

Reagrupament al coll de la Plana (800 m), al costat de la masia de Can Marxant. Foto: Carles González

Capitel romànic del claustre de Santa Maria de Lluçà. Foto: Carles G.

Santa Maria de Lluçà, escoltant els comentaris del sagristà. Foto: Carles G.

Imatge romànica de Santa Maria de Lluçà. Foto: Carles González

Ermita romànica circular, sota del castell de Lluçà. Foto: Carles González

amb capitells ben conservats encara que tot l'edifici ha estat restaurat. Passa per ser aquesta església el més notable edifici eclesiàstic-històric-arqueològic del Lluçanès. Tot i que fou fundat pels senyors de Lluçà cap al 1160, s'edificà sobre l'antiga església consagrada el 905. Tota aquesta història ens fou explicada pel sagristà quan ens reunírem tots plegats dins l'església, fins i tot comentà les pintures murals que figuren en una dependència lateral que fa de museu, i que visitàrem a continuació. Són fragments d'un Pantocràtor i escenes dels sants, que daten segurament dels anys 1312 i 1349. És a dir, hi ha una sèrie d'aportacions, en aquest monestir i santuari, que van des del segle XI fins al segle XVIII, totes elles d'altíssim valor històric-artístic.

Val a dir que tothom va quedar agradablement sorprès per la visita.

A la que ens adonàrem ja havia engegat una corrua de gent disposada a assaltar el Castell. De fet l'etapa ja s'havia acabat i la visita i pujada al castell era optativa, encara que gairebé tothom s'hi va apuntar. Una redreçada pujada fa bufar alguns de forma exagerada. Deixem a la llunyania el mas Vilarró, que ja hem divisat abans, passant al cap d'una estona per les restes del mas del Castell, al capdamunt d'una roca en forma de bauma. Només hem de seguir una mica més amunt per assolir el castell, o millor dit, les seves ruïnes. Hem deixat de costat l'església rodona de Sant Vicenç de Lluçà que visitarem a la baixada. Hem assolit els 895 m del turó on hi ha les restes del castell des d'on —com ja auguràvem abans— es divisava una superba panoràmica tant de cims nevats com de valls properes. Sota nostre teníem la riera de Lluçanès per un costat i per l'altre la ja coneguda del Rec de Miralles. La visió panoràmica ens la facilita una petita foto-taula panoràmica de la cara de migdia d'aquell magnífic paisatge. Com que era

Els GRistes arriben al que queda dempeus del castell de Lluçà. Foto: Carles González

Panoràmica de Lluçà des del seu castell. Foto: Carles González

bastant complicat circular per les restes dels murs del castell, optàrem per sortir-ne de seguida i deixar pas als que arribaven. Uns pujant, els altres baixant, allò era un bullit de gent en un itinerari prou estret. Ens aturàrem a visitar l'esglésiola rodona —amb un petit absis darrere— molt ben restaurada i que data de l'any 988.

Seguiríem avall fins que —després d'una llarga espera al peu de Santa Maria de Lluçà— finalment ens reunírem tots dalt dels autocars i tocar el dos cap a Sta. Eulàlia de Puig-oriol a dinar. Uns al restaurant i altres tirats per l'herba dels vol-

tants, encara que els de l'entrepà i la carmanyola poguérem fruit de les aromes mediterrànies d'una sarsuela de peix que el Salvador Pujades remenava damunt del fogonet de butà i que l'Antoni Martí es cuida de glossar amb una bona dosi d'humor característic. Tots dos, després d'un aperitiu monumental, es cruspiren bona part de la sarsuela i fins i tot convidaren la concurrència. Un bon epíleg per a una excursió excel·lent. La tornada cap a Vilanova dalt de l'autocar la veritat és que ja no té història.

Josep Blanes

NOTÍCIES I COMENTARIS

FUTUR CENTRE DE GESTIÓ DE SERVEIS DE L'EMBASSAMENT DEL FOIX

El Servei d'Acció Territorial de la Diputació de Barcelona ha aprovat la concessió d'una subvenció de 20 milions de pessetes a l'Ajuntament de Castellet i la Gornal per a les obres del futur Centre de Gestió de Serveis de l'embassament del Foix, a l'Alt Penedès, un lloc ben proper i conegut dels vilanovins i on va tenir lloc una de les darreres marxes socials.

El mes d'octubre passat s'havia constituït el Consorci de l'Embassament del Foix promogut per la Diputació i l'Ajuntament de Castellet i la Gornal. Aquest Consorci té per objectiu la gestió del Pla especial de l'embassament del Foix, d'acord amb les directrius que emanen del Pla d'espais d'interès natural (PEIN).

Es tracta d'un espai natural que, amb diversos graus de protecció, abasta una superfície de gairebé 2000 ha, que esperem que almenys serveixi per netejar les muntanyes de deixalles que omplen les pinedes que envolten el pantà.

Pel que sembla, aquest Centre de Gestió Mediambiental tindrà la seu en alguna de les masies al costat mateix del Foix i que serà objecte de rehabilitació i acollirà el centre operatiu de serveis i d'informació d'aquest espai, que ja era hora que fos protegit. Veuem si s'aconsegueix que la fauna avícola que ha arrelat al Foix no desaparegui i que el Centre no es dediqui a promocionar el turisme i la navegació per l'interior del Pantà, qüestions que possiblement siguin contradictòries.

INAUGURACIÓ DE LA PART CATALANA DEL CAMÍ DELS BONS HOMES, ITINERARI TURÍSTIC QUE SEGUEIX EL DESPLAÇAMENT DELS CÀTARS

A finals del passat mes de gener va inaugurar-se dalt del Santuari de Queralt (Berga) la senyalització de la part catalana del Camí dels Bons Homes, un itinerari turístic transfronterer que han preparat conjuntament el Consell General de l'Ariège i l'Àrea d'Esports i Turisme de la Diputació de Barcelona.

El Camí dels Bons Homes era un itinerari que sovint utilitzaven els càtars, del segle XI al XVI, quan fugien de la Inquisició, que els perseguia perquè no reconeixien l'església de Roma. Aquests càtars es refugiaren en aquesta banda de la frontera i van arribar a l'Alt Urgell i la Cerdanya, però altres seguiren el camí cap a Berga i cap a Bagà.

Els recorreguts d'aquests càtars conformen ara la ruta turística inaugurada. El camí dels Bons Homes es pot fer a peu (uns vuit dies), amb BTT o a cavall. L'itinerari baixa des de Montsegur i segueix prop de Comus, Chioula, Orlu, Merens, Bésines, L'Hospitalet, Porta i toca terreny andorrà a la Portella Blanca, per baixar cap a Bellver de Cerdanya, Grèixer, Baga, Gisclareny, Gósol, Femers, Casanova de les Garrigues, Espinallet, Queralt i Berga.

La nostra Federació FECC, amb col·laboració amb la Federació francesa, han considerat aquest itinerari com a sender de Gran Recorregut GR-107. Caldrà, doncs, que la nostra Secció de Senders prengui bona nota per quan s'esgotin els itineraris de casa nostra. Felicitem-nos per haver obert de nou aquest camí.

COMPRO, VENC, CANVIO...!

Tal com us havíem anunciat en la darrera revista, obrim un «mercadillo» de material de muntanya usat a fi i efecte que els/les nostres socis/sòcies es puguin treure de sobre aquelles andròmines que li facin nosa o que les vulgui canviar per unes de més modernes. L'espai de l'anunci és totalment gratuït. Només cal que feu arribar les vostres ofertes o necessitats al Jordi Vidal (Mago), o bé a Secretaria, abans de la darrera setmana de cada trimestre natural. Ep, els negocis aquí són seriosos. Allò que porteu cal que sigui mínimament vendible i que no ho haguem de llençar al drapaire.

VENC BOTES PLÀSTIQUES ASOLO N. 41

PREU: 8.000 PTES.

Raó: Manel Vives
Tel. 814 40 05

VENC PEUS DE GAT BOREAL «VECTOR» N. 6 U. K.

NOTA: Recautxutat en perfecte estat

Raó: Jordi Chércoles (G.E.A.M.)

VENC SAC DE DORMIR BLACKSTONE EXPLOIT 1 KG PLOMA DUVET

Preu de compra: 35.000 ptes.

Preu de venda: 21.000 ptes.

Antiguitat: 5 anys

Raó: Ramon Camacho
Tel. 815 90 01

VENC TENDA ISOTÈRMICA 2 PLACES, 24 KG

Preu de compra: 24.000 ptes.

Preu de venda: 18.000 ptes.

Antiguitat: 2 anys

Raó: Ramon Camacho
Tel. 815 90 01

VENC NEOPRÈ SHORT TALLA M. 3 MM GRUIX

Preu de compra: 12.000 ptes.

Preu de venda: 5.000 ptes.

Raó: Ramon Camacho
Tel. 815 90 01

VENC PANTALONS GORETEX MELLOS. TALLA 50

Preu de compra: 28.000 ptes.

Preu de venda: 19.000 ptes.

Un any d'antiguitat

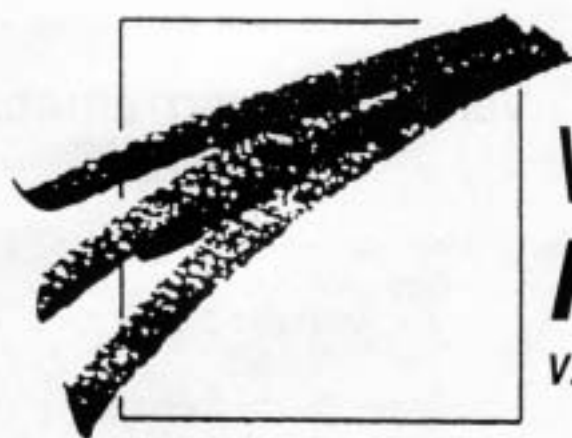
Raó: Ramon Camacho
Tel. 815 90 01

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

VIATGES
INTERGAVA

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN

OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 8144353 - Fax 8142807 - VILANOVA I LA GELTRU

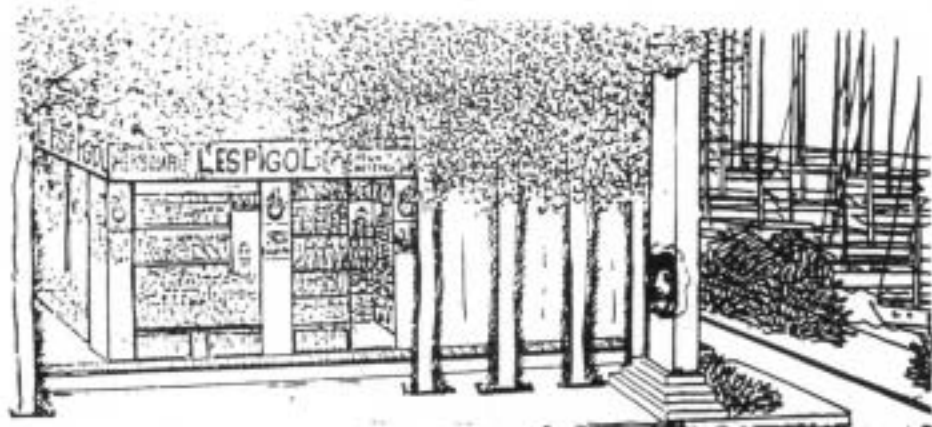
El plaer de comprar

i ara hem obert botiga a Vilanova,
al c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 815 92 14

P La compra fàcil
PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPÍGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

Carta als meus amics i
futurs clients,

*Seguint la trajectòria de
serietat i atenció al client
al llarg de 14 anys, HER-
BOLARI L'ESPÍGOL am-
plia els seus serveis amb
el CONSULTORI MÈDIC
NATURISTA, a càrrec del
Dr. Josep Miquel Gell, lli-
cenciat en cirurgia.*

Tractaments de circulació,
rendiment esportiu, reuma,
estrès, asma, al·lèrgies.
Especialitat en pediatria,
alimentació i seguiment
del nen, etc.

Hores convingudes:
Rambla de la Pau, 103,
Tel. 815 13 11

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegrí Ballester, 19-21

Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**INTERSPORT[®]
OLARIA**

Pi. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Tel. 8930470 - Fax 8141436

08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

